

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LIX

Gegužė — May 22, 1974

Nr. 40

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Prezidento Antano Smetonos gimimo ir mirimo sukaktys iškilmingai paminėtos New Yorke

DIRVOS SPECIALAUS KORESPONDENTO PRANEŠIMAS
VISOS NUOTRAUKOS R. KISIELIAUS

Gilioj susikaupto ir vieningumo dvasioj praėjo prezidento A. Smetonos 100 m. gimimo ir 30 m. mirties sukaktių minėjimas New Yorke, įvykęs š.m. gegužės 12 d., Kultūros Židinyje.

Minėjimas prasidėjo sekmadienio rytą iškilmingomis pamaldomis Apiešikimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne, kuriose dalyvavo visų lietuvių organizacijų atstovai su savo vėliavomis. Su nepriklausomos Lietuvos prezidentu ir šios sukakties reikšme supažindino klebonas kun. P. Raugas ir išsamų pamokslą pasakė kun. J. Čekavičius. (Spausdinama atskirai).

Pamaldų metu giedojas Apiešikimo parapijos choras, vadovaujamas muz. A. Kačanausko. Pamaldos baigtos pilnutėlei žmonių bažnyčiai griausmingai giedant Lietuvos himną.

Minėjimas - Akademija įvyko 4 val. p.p. Kultūros Židinyje, kurią atidarė rengimo komiteto pirmininkas Jurgis Sirusas ir vadovauti pakvietė Vytautą Abraitį. Jis po trumpo įžanginio žodžio ir garbės prezidiumą pakvietė: Lietuvos generalinį konsulą Anicetą Simutį, prezidento A. Smetonos dukrą Mariją Valušienę, tėvą Paulių Baltakį, OFM, Lietuvos Laisvės Komiteto atstovą dr. Bronių Nemicką, JAV LB pirmininką Juozą Gailą, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkę Emiliją Čekienę, Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos pirmininką v.s. Antaną Saulaitį, Lietuvių Šaulių S-gos Tremtyje centro valdybos atstovą J. Kumpiką, Lietuvių Atgimimo Sąjūdžio Seniūnų Tarybos pirmininką L. Virbicką ir Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkę Ireną Banaitienę.

JAV ir Lietuvos himnus sugiedoję Mečys Razgaitis, Tėvas P. Baltakis, OFM, jautriu bei iškiliu žodžiu paskaitė invokaciją. Žodį tarė Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis ir Amerikos Lietuvių Tautinės

S-gos pirmininkė Emilija Čekienė.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo dr. Antanas Butkus, iš Clevelando, savo paskaitoj išryškines svarbesnius Antano Smetonos asmenybės ir veiklos bruožus, ypač išskeldamas jo nepaprastai jautrų tautinį sąmoningumą ir pasišventimą tautai nuo pat jaunystės ligi mirties. Paskaita buvo kruopščiai paruošta, gyvai perduota ir savo turiniu skyrėsi nuo kitų jau mūsų spaudoje tilpusių aprašymų. (Spausdinama atskirai)

PLB pirmininkas Bronius Nainys, negalėdamas pats minėjime dalyvauti, tarp kitko rašo:

— Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu tariau ačiū Jums už minėjimo suorganizavimą ir rūpestį jį pravedant. Garbinga yra ta tauta, kuri nepamiršta savo vadų ir juos gerbia.

APAČIOJE: Publikos dailis A. Smetonos minėjime New Yorke. Iš kairės pirmoj eilėj: Rūta Žymantaitė, G. Žilionienė, Lietuvos Generalinis konsulas A. Simutis su poniu, Skučienė, B. Sidzikauskienė, JAV LB CV pirm. J. Gaila su poniu ir dukra, R. Budrienė, M. Smetonaitė-Valušienė.

Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. Kazys Bobelis, sveikindamas rengėjų iniciatyvą, atsiuntė tokio turinio laišką:

— Antanas Smetona dėl savo veiklos lietuvių tautai yra užsitarnavęs šviesiausius lapus jos istorijoje ir sudaro lietuvių jaunajai kartai veiklos ir pasišventimo savo tautai ryškiausį pavyzdį. Tegul Antano Smetonos dvasia būna gyva mūsų bendros veiklos darbuose.

Pulk. Jonas Švedas, Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių S-gos pirm., dėl ligos negalėdamas atvykti, rašo:

— Antanas Smetona buvo vienas iš tų mūsų didžiųjų valstybininkų, politikų bei visuomenininkų, kurio humaniškumas ir nuoseklumas, tikli bei pastovi tautinė veikla, ypač Lietuvos atstatymo ir nepriklausomybės laikotarpiuose, paliko mūsų tautoje gilius pėdsakus. Tikiu, kad jie pasiliks mūsų tautos istorijoje kaip sektingas pavyzdys vėlesnėms kartoms. Gili pagarba ir dėkingumas šio minėjimo rengėjams ir dalyviams, palaikantiems bei ugdančioms tautines idėjas, kurios mums visiems taip būtinos, ypač šiais pasaulinės anarchijos klestėjimo laikais.

— Antano Smetonos dar-

VIRŠUJE: Lietuvos prezidento Antano Smetonos 100 m. gimimo ir 30 m. mirties sukaktių minėjimo - akademijos New Yorke, gegužės 12 d. Kultūros Židinyje prezidiumas. Nuotraukos iš kairės: Leonas Virbickas - LAS Seniūnų Tarybos pirm., Irena Banaitienė - LMKF pirm., Tėvas Paulius Baltakis, OFM, dr. Antanas Butkus, Juozas Gaila - JAV LB pirm., dr. Bronius Nemickas - LLK atstovas, Marija Smetonaitė-Valušienė, Lietuvos Generalinis Konsulas Anicetas Simutis, Vytautas Abraitis, J. Kumpikas - LSS centro valdybos atstovas, ir v.s. Antanas Saulaitis - LSS Tarybos pirm. Kalba Emilija Čekienė - ALTS-gos pirmininkė.

bas ir pasiaukojimas tautinėje plotmėje tebūna visiems lietuviams pavyzdys ir kėlrodys, kaip reikia mylėti savo tėvų žemę ir dėl jos aukotis, - rašo LST Korpl. Neo-Lithuania Vyriausios valdybos pirm. Jurgis Lendraitis, negalėdamas pats dalyvauti.

Po akademijos meninė dalį atliko sol. D. Mongirdaitė-Richardson, padainavusi gruodžio "Ko čia taip ilgu", "Aguonėlės" ir deimantų ariją iš Fausto operos, akompanuojant muz. A. Prižgintui.

Pianistas Antanas Smetona iš kart laimėjo publikos nepaprastą dėmesį ir išlaikė jį ligi paskutinės minutės Chopino 24 preliudais, kas užtruko gerą pusvalandį ir, aplodismentams nesibai-giant, buvo pakartotina iššauktas programos pratėsimui.

Sceną puošė dail. Juozo Bagdono sukurtas Antano Smetonos portretas.

DETANTĖS PRASMĖS IR ESMĖS GILINIMAS

RIMAS DAIGŪNAS

Idomus kurjostas yra detentės sąvoka. Kada mes matome detentės nusakymą amerikinių "pažangiųjų" mažųjų spaudoje, šypsomės iš tos sąvokos absoliutaus sutapatėjimo su Maskvos formule. Nenuostabu! Pav. lietuviškai spausdinamoje "pažangioje" spaudoje, detentės tema rašo išimtinai žmonės iš Vilniaus!

Komercinėje amerikinėje spaudoje nujaučiame amerikinio tradicinio izoliacionizmo pėdsakus. Išeiškoje spaudoje, beveik visuotintai, detentė laikoma nuolaidžavimu Maskvai, menkavertišku politiniu manevru, skirtu užtušuoti Baltųjų Namų bėdas. Yra dar vienas aspektas detentei įvertinti. Tai garsiųjų sovietinių disidentų nuomonės.

Imame fiziko Andrejaus Sacharovo pasisakymą. Balandžio 14 d. A. Sacharovas atsakė A. Solženicinui, kuris rašė jau būdamas Žiuriche, ramioje Stapferstrassėje. Garsusis fizikas nepripažino tam tikrų utopinių pareiškimų garsaus rašytojo viešajame laiške Kremliaus vadovams. Fizikas nori būti realistiškesnis, arčiau žemės, glaudžiau prie sovietinės buities ir prak-

Baigiant rengimo Komiteto pirm. Jurgis Sirusas išreiškė padėką organizacijų atstovams ir visiems vienu ar kitu būdu prisidėjusiems prie šios istorinės akademijos suorganizavimo ir visiems dalyviams savo atsilankymu atidavusiems pagarbą prieš šimtą metų ši pasaulį išvydusiam tauriam Lietuvos sūniui, 1-jam ir vėliau paskutiniam Lietuvos prezidentui Antanui Smetonai.

Po akademijos kitoje salėje vyko kavutė.

Erdvi Kultūros Židinio salė buvo pilna svečių apie 500, ne tik iš artimųjų apylinkių, bet ir iš kitų valstybių. Ši gilaus susikauptimo akademija sujungė visų pažiūrų, įvairių isitikinimų lietuvių vienam didžia-

jam tikslui - nepriklausomos Lietuvos praeičiai prisiminti ir bendromis jėgomis vėl siekti nepriklausomos Lietuvos ateities.

Minėjamą rengė Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga ir New Yorko lietuvių organizacijų komitetas.

tiškesnis režimui beevoliucijuojant į demokratiją.

Bet, iš esmės, A. Sacharovas sutinka su A. Solženicino reikalavimais: Sovietų Sąjunga privalanti remtis demokratine santvarka. A. Sacharovas pavadino vulgarų sovietinį marksizmo fasadą, kuriuo pridengiamą diktatūra. Jis reikalavo judėjimo laisvės. A. Sacharovas pareikalavo atsiskyti nuo priepaudos, nuo hegemonijos, taikomos Vakarų satelitams, taipogi ir nerusiškomis respublikoms, į jungtoms į Sovietų Sąjungos sąstatą. Tai yra tikrai revoliucinė mintis sovietinės diktatūros klimato. "Duoti judėjimo laisvę rusams, vokiečiams, žydams, ukrainiečiams, lietuviams, turkų kilmės žmonėms, armėnams ir visiems kitiems", pareiškė garsusis fizikas disidentas.

Jis kvietė kooperuoti su humanizmo plėtra, su laisvės idėjomis, kurios ryškiausios Vakaruose. Jis pasmerkė laisvųjų Vakarų baime, kuri tapo politiniu kultu maskvinėje diktatūrinėje stagnacijoje...

A. Sacharovas žiūri į detentę plačiau, kaip tą detentę vertina Gromyko ir Kissingeris. "Detentė yra suartėjimas su Vakarais ir tą suartėjimą turi lydėti Sovietų Sąjungos demokratizavimas", tvirtina A. Sacharovas. Detentės evoliucijoje fizikas įžiūri maskvinės diktatūros peraugimą į demokratiją.

Sovietai šėlsta dėl propozicijų apie laisvą keitimasi asmenimis ir idėjomis, prie ko nuolat grįžta detentės propaguotojai amerikiečiai. Sovietai bijo kaip velnias kryžiaus "keitimosi idėjomis" termino. Jie nori importuoti į vakarus vulgarus marksizmo formules. Bet jie baidosi atsargiausiai nusakytos politinės formulės, kuri tarta disonan-su su maskvinio kamertonu. Prie to akligatvio vis sustoja konferenciniai debatai. Galima galvoti, kad su kokia nors sutesne formule sovietai apmaus konferencijose savo vakariečius konterpartus.

Tuo tarpu tenka akcentuoti, kad detentės žaidimas yra rizika ir sovietams ir laisvam pasauliui. Mes, iševiai, suvokiame detentę kaip neapdairų sovietinio politinio bei ekonominio potencialo stiprinimą. Mums detentė dėlto neskamba labai jau simpatyngai. Sovietiniai disidentai žiūri į detentę, kaip į vienintelę priemonę prastumti demokratinį Trojos arklių pro siaurus Kremliaus sienų vartus. Detentės sąvoka apsupe vertėivos, sukčiai ir politikai - pragmatistai, laukia iš to konferencinio šurmulio pelno kišenėms.

Kas laimės iš to pokerio, kurį kerta tamsiom?

Laimės tas, kuris bus kuo atsparesnis, patyres, atkaklus. Sovietai gali atrasti formules, kurios tiks jų politinei praktikai. Tokios formulės pripildė jų konstituciją: geros, skambios ir ... neveiksmingos. Detentės išrūga gali pavirsti tokių formulių rinkiniu.

DARBINGAS LIETUVIŲ FONDO SUVAŽIAVIMAS (2)

ANTANAS JUODVALKIS

INVESTAVIMO K-JOS PRANEŠIMAS

Pranešimą padarė pirm. V. Naudžius. Buvo ieškoma savos pastogės, bet tinkamo objekto neužtikino. Pinigų investavimas į namus šiuo metu yra nepelningas. Fondas įstojo į akcijų rinką 1966 m. pradžiai paskirdamas 100.000 dol. kapitalą. 1969 m. pasamdė firmą ir jai pavedė administruoti 600.000 dol. kapitalą. Kapitalas uždirbo 8%. Ateitis nėra labai šviesi, bet tikima, kad akcijų rinką gerės ir kapitalas atneš geresnį uždarbį.

SECURITY SUPERVISORS IGAL. PRANEŠIMAS

Investavimų komisijos pranešimą papildė minėtos firmos viceprez. T.A. Bosler. Ši firma administruoja L. Fondo kapitalą. Jo pranešimas buvo gana įdomus ir vaizdus (angliškai). Pranešimą pailiustravo diagramomis. Operuojamas L. Fondo kapitalas yra investuotas į tris vertybinių popierių rūšis: valstybės bonus 100.000 dol., akcijas 200.000 dol. ir komercinius laktus 300.000 dol. Šis kapitalas 1973 metais uždirbo L. Fondui 8%. Akcijos nuo 1969 metų iki šiol nukrito apie 40%. Jei visas operuojamas kapitalas būtų buvęs akcijose, tai šian dien jo vertė būtų tik 308.000 dol. Jei pinigai būtų buvę laikomi taupymo ir skolinimo bankuose, tai jo vertė šiandien būtų apie 764.000 dol.

Akcijų vertės kritimą, pranešėjas suvedė į tris pagrindines priežastis: a) infliacija (pragyvenimo kainoms kylant, mažiau atlieka pinigų taupymui), b) bankų mokamos aukštos palūkanos už indėlius ir c) netikra politinė padėtis (impeachment).

DR. J. KAZICKO PRANEŠIMAS

Prie investavimo komisijos pranešimo prisijungė ir dr. J. Kazickas, papasakodamas apie Jono Krukono testamentą.

Testamentai nėra maloni tema. Jono Krukono testamentas L. Fondui nebuvo lengvai laimėtas. Jis turėjo padaręs testamentą ir savo turtą užrašęs amerikoniškoms įstaigoms. Reikėjo eiti atsargiai ir įtikinti J. Krukoni, kad pakeistų savo nuomonę ir turtą paliktų L. Fondui. Čia dideli nuopelnai tenka A. Rugini, kun. V. Dabušiui ir Jasiui.

J. Krukonis atvyko į šį kraštą be mokslo, be kalbos, be draugų ir be pinigų, bet turėjo liuto širdį... Sunkiai dirbo, kol susitapė pradinį kapitalą. Pradėjo domėtis akcijų rinką. Kelis kartus yra kritęs ir vėl pradėjęs iš naujo. Testamentu sudarymo metu (bene 1969 ar 1970 m.) jis operavo daugiau kaip milijonu dolerių, bet tai nereiškia, kad buvo ir jo turto tokia vertė. Akcijų rinkoje operuojama tik su dalimi savo kapitalo, o kitą dalį kredituoja bankai. Turint galvoje, kad akcijos nuo 1969 m. nukrito apie 40% ir atskaičius kreditus jo turto vertė liko apie 180.000 dol.

Dr. J. Kazickas pažymėjo, kad jo, kaip testamentu vykdytojo padėtis nelengva. J. Krukono piniginiai reikalai yra suvelti ir išmėtyti. Be palikto namo, reikia tikrinti visi bankai ir bankeliai, seifai ir kt. Rastas akcijas, stengiasi likviduoti ir gautus pinigus investuoti į komercinius popierius, nešančius geresnį pelną. Tikimasi, kad testamentą teismas patvirtins pusės metų bėgyje.

PELNO SKIRSTYMO K-JOS PRANEŠIMAS

Šios Komisijos vardu pranešimą padarė pirm. dr. A. Razma. Darbas nelengvas, bet malonesnis, kaip dr. J. Kazicko, vykdanč J. Krukono testamentą. Komisija posėdžiavo keturis kartus po 5-6 val. Pinigus skirstė labai atsargiai, atsiklausdami institucijų ar organizacijų vadovybių. Prašymų gauta 148.814 dol. sumai, o paskirstyti turėjo tik 50.000 dol. Stambiausia suma teko

švietimo Tarybai, apie 20 000 dol. Kitos sumos įvairuoja nuo 500 dol. iki 3.125 dol. (III. u-to C.C. lituanistikai 3125 dol. ir Čiurlonio filmui 2500 dol.). Daugiausiai paskirta po 1000 dol. Viso patenkinta 27 prašymai.

Komisija dirbo glaudžiam kontaktė su Valdyba ir Taryba. Dėkojo visiems nariams už sąžiningai atliktą darbą.

KONTROLĖS KOMISIJOS PRANEŠIMAS

Kontrolės Komisijos aktą perskaitė pirm. K. Grina (na riai A. Šantaras ir A. Būga). Pažymėjo, kad visos knygos ir kartotekos tvarkomos labai kruopščiai. Atskaitomybė vedama tvarkingai ir visos išlaidos pateisintos dokumentais. Siūlė pateiktas apyskaitas patvirtinti.

DISKUSIJOS

Visi pranešėjai buvo trumpi ir kondensuoti, bet kadangi jų buvo keletas, tai vistiek laiko užėmė gerokai. Diskusijose dalyvavo keletas narių, daugiausia prašydami paaiškinimų dėl pateiktų pranešimų. Diskusijos dalyvavo: dr. A. Razma, Grauzinis, Juodvalkis, Indreika, Bertašius, Armonas, Rudys ir kt. Išsiaiškinus pateiktus klausimus, diskusijos nutraukiamos ir apyskaitos bei pranešimai priimami.

Skelbiama pietų pertrauka ir daroma bendra nuotrauka.

Popietinis posėdis pradedamas 1 val. 30 min. Pirmininkauja A. Rugys.

Mandatų K-jos pirm. K. Barzdukas praneša, kad iki šio laiko yra užsiregistravę 142 atstovai su 3275 balsais.

Einama prie Tarybos 1/3 narių (6 asm.) rinkimo 3 metams. Be to, dr. P. Kisielius, išbuvęs 1 metų kadencija, iš Tarybos pasitraukia ir į jo vietą reikia išrinkti vieną Tarybos narį dviejų metų terminui.

Nominacijų K-jos vardu pirm. V. Kutkus į Tarybą pasiūlo šiuos asmenis: St. Barą (2637), dr. J. Kazicką (3052), Vyt. Kamantą (2850), dr. F. Kauną (2901), M. Lenkauskienę (2831), A. Sabalį (2010), A. Vakselį (1570), Pr. Turūtą (1516) ir J. Gaižutį (564) – (pridėjo suvažiavimas.)

Pirmieji šeši išrenkami trijų metų terminui, A. Vakselis – dviejų, o Pr. Turūta ir J. Gaižutis lieka kandidatais.

Į Kontrolės komisiją V. Kutkus pasiūlė tris asmenis, o susirinkimas pridėjo dar du. Balsuojama: A. Būga (2748), K. Grina (2823), S. Rauckinas (2600), J. Ardys (570), V. Prūsas (260). Nominacijų Komisijos pasiūlytieji trys išrinkti į Kontrolės Komisiją, o likusieji du – kandidatais.

KLAUSIMAI IR SUMANYMAI

Dr. F. Kaunas siūlo J. Krukono palikimą įrašyti į Fondą ir užbaigti milijoną.

Dr. A. Razma mano, kad geriau mes patys užbaikim pirmą milijoną, o Krukono palikimu pradėkime naują. Dr. J. Kazickas pastebi, kad testamentas dar nepatvirtintas, galutinė suma nežinoma ir siūlo tais pinigais dar neoperuoti.

K. Barzdukas – turįs žinių, kad Krukono giminės Lietuvoje, per komunistų advokatus, reiškia pretenzijas į palikimą.

Dr. J. Kazickas – yra testamentas ir teismas turės patvirtinti. St. Baras siūlo pirmą milijoną užbaigti palikti tam, kas pirmas tą milijoną pradėjo.

V. Kutkus norėtų žinoti ar Krukono testam. praktiškai įmanoma šiais metais patvirtinti (Tai priklauso nuo teismo ir atsirandančių pretenzijų).

A. Juodvalkis norėtų gauti paaiškinimų dėl "Brangiųjų namelių", būtent: 1) kokiu būdu pateko nuotraukos, niekinančios Lietuvos ūkininką, 2) ar švietimo Taryba, aprobuodama tą vadovėlį, tas nuotraukas matė ir 3) ar tos nuotraukos atsirado be autorės ir švietimo Tarybos žinios, spausdinant vadovėlį Romoje.

Į šį klausimą atsakė švietimo Tarybos pirm. S. Rudys. Pagyrė vadovėlį, kad jis yra geras ir tik dvi mokyklos jo neįsileidžia. Ką spauda rašė, nereikia imti už tikrą pinigą. Vadovėliai yra išleidžiami tokie, kokie parašomi. Tobulus vadovėlius sunku paruošti. Vadovėlių naudojant, pastebėti trūkumai yra šalinami ir naujos laidos išleidžiamos tobulėnes.

Dr. G. Balukas mano, kad viskas yra perdėta ir per daug išpūsta. Prašo daugiau pagarbos ir tolerancijos.

K. Bradūnas – būkime realistai ir neimkime viską kas rašoma už tikrą pinigą. Buvo rašyta, kad Lietuvoje nebuvo piemenų, bet rašytojas A. Baronas tiesiog verkė tą perskaitęs, nes jis pats 5 metus atpylė ganydamas karves, kiaules ir avis. Užėjo kažkam ir parašė tokią nesąmonę, o skaitytojai tikėkite ar kritiškai priimkite.

Buvo užsiminta ir apie stipendijų fondą. Stipendijų fondas yra reikalingas, nors ir gyvenam turtingam krašte. Nereikėtų bijoti ir būsimų nuostolių. Visada buvo nubyreji. Stipendiją galima skirti ne vien lituanistikai studijuojančiam, bet ir praktinius mokslus: mediciną, inžineriją, biznį ir kt. Svarbu, kad tas asmuo nesišalintų nuo lietuviškos veiklos. Pavyzdžius matome čia pat: kiek lietuvių bei skiria laiko dr. A. Razma, dr. G. Balukas, dr. J. Valaitis, dr. K. Ambrozaitis, inž. V. Kamantas, inž. V. Kutkus, dr. J. Kazickas ir kt.

Mokytojų S-gos vardu Jonas Kaunas užtikrina, kad vadovėlis geras, gražiai išleistas ir neprikl. Lietuvoje tokių nebuvo. Lituanistai: Maldeikis, Malėnas, Skardžius, Dundulis ir kt., nė vienas nepasisakė prieš tą va-

dovėlį, tik Marquette Parko pensininkai. Dėkojo L. Fondui už paramą švietimo reikalams. Iš tų pinigų išleisti ne tik "Nameliai", bet kelios skaitinių knygų ir kiti vadovėliai.

V. Naudžius – mano vaikams eina į lit. mokyklą ir jis pats yra tėvų komiteto narys. Vadovėlis geras – be arklų ir vėjinio malūno nebuvo Lietuvos. Siūlo palikti vadovėlio klausimą spręsti mokytojams ir tėvams.

Tijūnas mano, kad vadovėliai yra vaikams auklėti priemonė, todėl turi būti tinkamai ir paruošti.

Šimkus mano, kad ne šio suvažiavimo reikalas vadovėliais rūpintis. Palikti švietimo Tarybai ir mokytojams.

V. Kamantas – esąs Lėmonto mokyklos vedėjas. Dėstytojams vadovėlis patinka, nes turi kirčius. Vadovėlis geras.

Vaikai nesupranta tų plonybių, kurių turi jų seneliai.

Remeikis – L. Fondui nepridera būti cenzoriais ir čia ne vieta tą klausimą diskutuoti.

Kelia klausimą, kaip apsaugoti Fondo kapitalą nuo infliacijos.

V. Naudžius – infliacija yra aukšta ir ateityje ji bus. Banke turimi pinigai nyksta. Yra vietų kur jie, nors dalinai, gali būti apsaugoti. Normalūs ekonominiai reikalai apsivertė aukštyn kojom: pinigų vertė krenta ir akcijos krenta. Normaliai, tokiais atvejais, akcijos turėtų kilti. Jei tikim į Amerikos, kaip valstybės gyvenimą, tai turime tikėti, kad ir valiuta susitvarkys.

Zailskienė siūlo ateityje vengti tokių kontraversinių vadovėlių ir kitų darbų remimą.

Būtėnas – III. u-te vadovėliai yra naudojami iš dabartinės Lietuvos ir dėl jų niekas nekalia jokio balso.

Pirmininkaujantis A. Rugys grįžta prie J. Krukono ir visą istoriją papasakoja iš naujo.

Pirmininkavimą perima V. Kamantas. Grįžtama prie Fondo igaliotinių atžymėjimų. Kaip jau žinome, 22 apylinkės kvotos išspildė ar perviršijo. Tų apylinkių igaliotiniai apdovanojami medaliais. Suvažiavime dalyvavo ir medalius atsiėmė šie asmenys: A. Būga, A. Rugys, Br. Macevičius ir J. Litvinas. Kitiems medaliai bus pasiūti paštu.

A. Rugys painformuoja suvažiavimą, kad pirmas L. Fondo idėja iškėlęs Ličkus, šiuo metu sunkiai sergąs ir esąs ligoninėje. Suvažiavimas pavedė Valdybai Ličkų aplankyti ir pasveikinti.

Pr. Turūta perskaitė rezol-

liucijas, kurios suvažiavimo buvo priimtos (Manau, kad bus paskelbtos spaudoje).

Suvažiavimą uždarė Milda Lenkauskienė šiltu žodžiu padėkojusi visiems Fondo veikėjams, dirbantiems taip svarbų darbą.

Visi sugiedojo Lietuvos himną. Suvažiavimas užtruko 7 val. su 1 val. pietų pertrauka.

BAIGIAMOSIOS PASTABOS

Lietuvių Fondo suvažiavimas buvo gausus dalyviais, gerai organizuotas ir tvarkingai prarastas. Daug laiko užtruko J. Krukono palikimo pristatymas, bet buvo įdomus ir reikalingas. Visi vykd. organų nariai vieningai akcentavo pirmo milijono užbaigimą dar šiais metais. Reikia tikėti, kad visų lietuvių parama milijonas bus užbaigtas.

Pavarčius kvotų lentelę, krinta į akis trijų didelių, gyvų kolonijų atsilikimas: Cleveland, Detroitas ir Los Angeles. Arba toms kolonijoms yra nustatyta per aukšta kvota arba yra kitų rimtų priežasčių. Lentelėje matosi atsilikusių ir mažesnių kolonijų, bet tos vietovės, atrodo, aptuštėjo dėl gyventojų kaitos, todėl ir nebeliko ir aukotojų.

Vadovėlio "Mano nameliai brangūs" iškeltas klausimas sulaukė gyvos reakcijos. Nors į pateiktus klausimus ir nebuvo tiesiogiai atsakytas, bet švietimo Tarybos vadovas ir kiti vadovėlių gynėjai parodė tam tikro nervuotumo ir piktos reakcijos, kas parodo, kad su tuo vadovėliu ne viskas tvarkoje. Turinys gal ir geras, bet kai kurios nuotraukos užgauna pažangų Lietuvos ūkininką ir ūkininkavimo būdą.

Mokytojų atstovas (ar pirmininkas) vadovėlį labai išgyrė, o tuo tarpu ūkininkų S-ga ji pasmerkė. Vadina, si, tas vadovėlis vieniems yra geras, o kitiems nepriimtinas. Reikia surasti toki aukso vidurį, kad neužgautų nė vieno jausmų.

Lietuvių Fondo vadovybei dėl to nebuvo priekaištaujama ir visai teisingai, nes vadovėlių išleido švietimo Taryba iš jai skirtų pinigų.

Visiems rūpėjo Fondo kapitalo apsaugojimas nuo infliacijos. Tikro ir efektyvaus recepto nesurasta. Žemė, būtų vienas iš pačių saugiausių investavimų, bet neneša pelno, reikalingo šian dien, o ne už 5 ar 10 metų. Reikia manyti, kad Fondo vadovai, turėdami dešimtmečio patyrimą, patikėtą jiems kapitalą apsaugos nuo infliacijos, panaudodami geriausias priemones.

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN

1ST CLASS SKILLED ALL AROUND SET UP MEN

Bored with the same old thing?
Thinking of living in a small community away from the hustle and bustle of city life?
A fast growing division of a major automobile replacement parts manufacturer is seeking experienced metal turning machinists and set-up people for a new machining operation.
We have good benefits and will relocate you.
Write or contact the Personnel Manager at

THE AUTOMOTIVE CONTROLS CORP.
DIVISION OF THE ECHLIN MANUFACTURING COMPANY
725 McKinley Ave., Litchfield, IL 62566
(217) 324-2161

An Equal Opportunity Employer

(38-42)

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1974 METAIS

Gautos 4 papildomos grupės. Skubėkite registruotis!!!

American Travel Service Biuras šiais metais yra suorganizavęs 10 grupinių kelionių į Lietuvą. Tai yra kelionių biuras, kuris pirmasis pradėjo organizuoti šias ekskursijas ir turis didelį patyrimą šioje srityje. KIEKVIENĄ GRUPĘ LYDYS PATYRĘS KELIONIŲ PALYDOVAS.

VISOS GRUPĖS LIETUVOJE PRALEIS 5 DIENAS (1 dieną Kaune).

BIRŽELIO MĖN. 11 d. — Iš Chicago \$990.00. UŽPILDYTA.

BIRŽELIO MĖN. 17 d. — Iš Chicago — \$1050.00; iš New Yorko — \$945.00. UŽPILDYTA.

BIRŽELIO MĖN. 27 d. — Iš Chicago — \$1070.00; iš New Yorko — \$955.00.

LIEPOS MĖN. 8 d. — Iš Chicago — \$1085.00; iš New Yorko — \$975.00. UŽPILDYTA.

LIEPOS MĖN. 23 d. — Iš Chicago — \$1085.00.

LIEPOS MĖN. 31 d. — Iš Chicago — \$1125.00; iš New Yorko — \$1012.00. UŽPILDYTA.

RUGPIČIO MĖN. 4 d. — Iš Chicago — \$1050; iš New Yorko — \$945.00.

RUGSĖJO MĖN. 1 d. — 15 dienų; iš Chicago — \$963.00; iš New Yorko — \$857.00.

20 dienų su Roma; iš Chicago — \$1085.00; iš New Yorko — \$980.00.

SPALIO MĖN. 2 d. — Iš Chicago — \$898.00; iš New Yorko — \$792.00.

PRICES & AIR FARES SUBJECT TO CHANGE. RATES QUOTED BASED ON TARIFFS AND EXCHANGES IN EFFECT APRIL 1, 1974.

Taipgi mūsų biuras rengia ekskursijas lietuvių į Havajus iš Chicago — rugpičio mėn. 3 d. — 15 dienų kelionė (4 salos) — \$870.00 asmeniui — skridimas ir viešbučiai. Rugpičio mėn. 16 d. — 10 dienų kelionė (3 salos) — \$545.00 asmeniui — skridimas ir viešbučiai.

DĖL INFORMACIJŲ SKAMBINKITE ARBA RAŠYKITE:
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sudarome reikalingus išskvieto dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus; parduodame lėktuvų bilietus, parūpiname reikalingas visas.

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais. Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

POLITINIO NESTABILUMO EPIDEMIJA

Kartais taip nutinka, kad visa pasaulinė spauda ima kalbėti viena tema. Kiekvienam, atrodo, savi marškiniai arčiausiai prie kūno. Ir savų marškinių tema įdomiai perauga į visų temą. Kaip gi vientisas tapo pasaulis! Nedidukė ir visa mūsų planeta!

Dvidešimt penkeri metai vis gerėjančios ekonominės konjunkcijos, vis didėjančios pasitikėjimas progresu, taikos idealais, civilizacijos reikmenų kartais iš krašto išeinančia gausa, staiga baigėsi aštria politinio nestabilumo epidemija. Kiekvienas pradėjo rėkti apie savo reikalus, o pasirodė, kad reikalai bendri, ir epidemija visus lenkia kaip vėtra.

Fantastiškasis de Gaulle nesulaukė pakaitalo. Anksčiau Pompidou mirtis parodė Prancūzijos akiratį be ryškios užtekančios žvaigždės. Kiekvienas vokiečiai sarkastiškai vertina Ost Politik ir gailų Brandto valdymo finalą, su Adenauerio sukurtu stabilumu. Iš Downing gatvės iššluotas Heath nėra iš tolo negalėjo būti palygintas su didžiuoju Chruščiliu, "išdidžiai" ir niekščiškai iššvaisčiusiu Rytų Europos žmonių likimus.

Čilė merdė nežinomoje mums metamorfozėje. Portugalija kapituliuoja prieš aborigenus Afrikoje, ginkluotus moderniais sovietiniais ginklais. Kanadoje Pierre Trudeau pliumptelėjo į problematiką.

Italija suklupo ties skyrybų filosofija ir trisdešimt šešioji vyriausybė, susitvėrusi po karo, skuba keistis į trisdešimt septintąją! Olandija, Belgija, Danija — paliestos vyriausybės nestabilumo epidemijos. Islandija herojiškai atlaikė ugniakalnio išsiveržimą, bet parlamentas paleistas ne dėl vulkano, o frakcijų nesutarimo.

Izraelyje žydai jau eina imtynių su žydais, kas prieš žydų tautos susiklausymo tradiciją sunki politinio nestabilumo epidemija.

Ispanijos baskai pradėjo atakuoti politinį stabilumą. Jų puolimus parėmė studentai ir didmiesčių proletariatas. Senas Jugoslavijos diktatorius paskyrė savo ipėdini, bet kur garantijos, kad tas naujagimis diktatorius užims Tito sostą. Graikija, Iranas, Indokinija, Australija... Japonija, Indija, seno Perono ir chaosą vedama Argentina...

Planetoje siautėja politinio nestabilumo epidemija. Epidemijos palydovais žengia infliacija, ekonominio užsitikrinimo praradimas, tam sios prognozės atgauti turėtų padėti.

Vieni vadina tą globalinį reiškinį autoritetų praradimo sunkmečiu. Kiti aptaria drastiškiau. Tai stiprių, principingų, žinančių kur savo šalį vesti politikų stoka.

Iš tikro, pragmatistinė valstybių tarpusavio santy-

kiavimo politika negali atnešti teigiamų vaisių. Smulkių ir laikinų išskaičiavimų veiksmai žlugdo tarptautinę moralę (jeigu tokios moralės bent liekanos matytųsi). Viskas tampa pirkimo-pardavimo objektu, net moraliniai, nerašyti, isipareigojimai. Ir didiesiems pradėjus švaistytis tos pavojingos politikos pavyzdžiais, visuotinis nusivylimas, nepasitikėjimas, apmaudas, patvino pasaulyje, kaip koks amerikoniško didmiesčio tvaikas.

Veiksmai visad iššaukia ataveiksmį. Po šitokių sunkmečių valstybės ir tautos noriai įžengia į ekstremizmo lauką. Šitoks autoritetų ir stambių politinių figūrų neturėjimas atneša politikus utopistus. Jų reiškiniai perauga į diktatūrą, istorijos ratai vilgomi krauju.

Politinio nestabilumo epidemijai pašalinti reikia tam tikros aukos, valstybinės moralės apraiškų. Didieji pragmatistai tariaisi galį kažin ką atsiekti, pagerinti. Deja, tai tuščios viltys. Ar tariamoji dviejų milžinų santalka (detentų) atneš pasauliui politinio stabilumo jausmą, kas yra ekonominio ir psichinio progreso sąlyga? Užtikrintai sakome: ne neatneš!

PORTUGALIJA IEŠKO SPRENDIMO BRONIUS AUŠROTAS

Šm. balandžio paskutinėmis dienomis Portugalijos jaunosios kartos karininkai, beveik 13 metų kariavę Portugalijos Afrikos kolonijose prieš komunistų remiamus sukilusius čia buvius, nuvertė Marcello Caetano vyriausybę. Kariuomenės nepasitenkinimą valdžios vedama politika užjūrio teritorijose tiksliausia išreiškė ne kas kitas, bet prieš mėnesį laiko paleistas į atsargą gen. Antonio de Spinola, tuo metu buvęs Kariuomenės Vyr. Štabo viršininko pavaduotojas. Spinola savo parašytoje knygoje kritikavo valdžią, teigdamas, kad "Portugalija negalinti laimėti karo Afrikos kolonijose, todėl ji privalanti ieškoti kito, taikaus būdo šiam konfliktui užbaigti". Šitos gen. Spinoles, Afrikos kovų veterano mintys nepatiko Caetano vyriausybei ir Spinola, kartu su Štabo viršininku gen. Francisco Costa Gomez, buvo pavaryti į atsargą.

Portugalijos kolonijalė imperija, viena iš seniausių Vakarų Europoje, kurią per pastaruosius 45 metus savo rankose stipriai laikė buvęs diktatorius Antonio de Oliveira Salazar ir jo ipėdinis nuo 1968 metų Marcello Caetano (Salazar mirė 1970 m.), jau rodo skilimo žymes. Gi kas nuostabiau, kad "griežtos rankos" Lisabonos valdžia sugriuvo po 14-kos

ŠVIETIMAS -- VISŲ MŪSŲ RŪPESTIS

ALG. DOMEIKA

Mūsų spaudos sąlygos vis kietėjant, malonu išsvysti vėl naują šviet. Gairių numerį. Red. P. Maldeikis, patyręs ir gabus pedagogas, tvarko žurnalą sklandžiai, turinys įvairus, straipsnių autoriai visi geri dalykų žinovai.

R. Černius esmingai svarsto liet. literatūros dėstymą lit. mokyklose. Pateikia originalių siūlymų, tačiau atviras ir kitokioms nuomonėms. Pats jaun. kartos, lit. moklos mokytojas, bet jo kalba ir stilius "be akcento", t.y. rašo lengvai ir aiškiai, gal tik tuo modernus, kad dėstymas itin taupus, realiai dalykiškas, konkretus. Įsidėmėtina temos išvada str. gale, būtent, kad liter. dėstymo tikslas lit. m. je: "mokiniam giliai atskleisti lietuvių literatūros geriausius kūrinius, perduoti jiems turta, kurį jie galės branginti visą gyvenimą".

Gana jautri dr. A. Norvilio tema apie lituanistinę mūsų auklėjimą aplamai, psichologo požiūriu — apie visa tai vertėtų mokytojai dažniau diskutuoti spaudoje ar šiaip suėjimuose.

Dr. A. Liaugminas peržvelgia šeimos rolę lit. auklėjime, gretina Europos mokyimo sistemą su amerikine — pateikia faktiškų paralelių, vertinimų, pavyzdžių.

Nors jaun. karta neretai peikia vyresnius pedagogus, esą atsilikę, nelankstūs ir tt. Bet kaip tik pora vyr. kartos mokytojų čia duoda gyviausius, kone "moderniausius" straipsnius. Ig. Malėnas apie mokymą skaityti skiemenų metodu — taip ryškiai, konkrečiai ir vaizdingai (net piršteliu ore rašydami!) — ypatingai puikus rašinys. Antrasis panašus J. Plačo apie mokymą žaidimo būdu, pridėta ir eilė pavyzdžių. Tikrai pritartina, kad "būtų galima išleisti net specialų vadovėlį" (Tiktai vienur jo keliama iš kapu seniai mūsų užmiršta skauda; irgi rastinas savas žodis pakeisti svetimžodžiui fantui).

PORTUGALIJA IEŠKO SPRENDIMO BRONIUS AUŠROTAS

valandų pasyvaus pasipriešinimo. Prieš sukilusią kariuomenę tesipriešino tik politinė policija ir kelios tautinės apsaugos (šaulių) kuopos. Ir kai vyriausybė prieš sukilėlius į miesto centrą išsiuntė patikimą 7-ji kavalerių pulką, pastarasis palaipsniui perėjo į sukilėlių pusę. Teigiama, kad paties sukilimo metu buvęs užmuštas vienas civilis ir apie 20 asmenų sužeista. Bet po savaitės, buvę suskaičiuota ne daugiau kaip 20 žuvusių asmenų.

Premjeras M. Caetano ir krašto prezidentas Americo Thomas, matydami neišvengiamą pralaimėjimą, pasitraukė į tautinės apsaugos dalinių vyr. būstinę Lisabonoje. Po kurio laiko, susirinkusios minios garbinamas, gen. A. Spinola nuvyko į šią "tvirtovę" ir Caetano, po mandagaus ir beveik draugiško pasikalbėjimo su savo politišku priešu, perdavė gen. Spinolai, kaip sukilėlių atstovui, valdžią. Visa valdžios perdavimo ceremonija buvo įvykdyta pagal krašto konstitucijos nuostatus.

Sekantį rytą gen. Spino-la, norėdamas dar labiau pabrėžti valdžios testinumo dėsnį, pats atvyko į Lisabonos aerodromą Portela, ir išlydėjo į Madeirą visą Caetano valdžią.

Dr. N. Ankuvienės apie psichoaktyvius vaistus (narkotikai) — net labai aktualus tėvams, o ir visiems perskaitytinas. Štai viena įsidėmėtina mintis: "Sveiko proto žmogus nepradės imti 'speed'."

Iš LB šviet. vadovų įvairių pranešimų, teigimų, siūlymų, pvz. įdomus vienas užmojis: "kad nebūtų nė vieno lietuvių mokinio be lietuviško vadovėlio nežiūrint kuriam pasaulio krašte jis gyventų". Dieve duok, kad tai nedelsiant būtų ir įvykdyta.

Taip visas šio š. Gairių nr. turinys yra pedagogiškai mokslingas ir nuosirdžiom lietuvių ugdymo pastangoms paremtas. Vien skyrius "Knygos" lyg atskyla nuo bendro lygio. Pirmoji knyga čia aptariama — Pr. Skardžiaus "Tarpt. žodžių atitikmenys" — pernelyg trumpai, tik prabėgomis, nors tai svarbus leidinys kalbinei praktikai ir drauge išsivijos mokyklai. O po to jau daug ilgesniu vietoje turiu apsisotą vertinti — panegyriškai siūlyti tasai žinomas vadovėlis "Nameliai brangūs". Deja, ne savu, t.y. originaliu pedagogo žinovo žodžiu, o vien citatom iš publicistikos (Naujienų), o ten buvo rašyta ne pedagogo, tikrai lengvai plunksną brėžiančio žurnalisto. Š. Gairių žurnalo pozicijai tai lyg nerimtas nukrypimas. Ir tas keistokas kyšis juoba nesmagiai prasikiša, kad daugiau jokių kitų knygų nerecenzuojama, nors įvairių jauniui skaitinių, dar š. Gairėse neminėtų, yra pasirodę gana vertingų, mokytojams ir tėvams žinotinų.

Dar kai ko lyg būtų pa-

Naujoji Portugalijos armijos remiama vyriausybė paskelbė, kad krašte demokratiškai rinkimai bus įvykdyti sekančiais metais.

Kas gi yra tas gen. Spi-

nola? Tai nesąs joks karys liberalas, bet kraštutinis konservatorius, kuris per pastaruosius 30 metų visada kerpa sau plaukus pas tą patį kirpėją ir kurio nagus jau 26 metus dailina ta pati manikiuristė...

Generolas ne jaunuolis: jis yra 64 metų amžiaus; jo tėvas ilgus metus buvo diktatoriaus Salazaro finansininkas patarėjas. Ispanijos pilietinio karo metu Spinola, gen. Franco pusėje, vadovavo mažam portugalų savanorių junginiui. Po keleto metų jį galima buvo pastebėti vokiečių armijos štabe, stebint Leningrado apsupimą, 1941 m. žiemą.

Nuo 1961 m., jis su pertraukomis vadovavo portugalų daliniams kovojusiems prieš sukilusius partizanus Afrikos Guinea kolonijoje. 1973 m. jis antru kartą grįžo iš Guinea ir buvo paskirtas Vyr. Kariuomenės Štabo viršininko pavaduotoju ir apdovanotas aukščiausiais krašto ordinais.

Tikima, kad naujoji, paskubomis sudarytoji Portugalijos vyriausybė neatsisakys nuo isipareigojimų Atlanto pakte ir leis JAV toliau nuomoti karo aviacijos bazes Azorų salyne. Neabejojama, kad taip pat bus mėginama pagerinti "nieko neturinčių" būklę, kad pastarieji nebūtų tokioje beviltiškoje būklėje, kokioje buvo per pastaruosius 50 metų. Žinoma, reformų reikės skubių ir radikalių, bet ar supės Spinola ir jo patarejai patenkinti išalkusių žmonių troškimus, parodyt tik artima ateitis.

geidautina. Kas pusmečiui išeinančiam žurnalui — vienišiam šios srities, priktų išvesti gale įvairių, trumpų kronikos žinių, aktualių mokytojams, tėvams, mokykloms. Toks skyrius pagyvintų žurnalą, glaudžiau surištų su dabarties gyvenimu. Tai būtų paminėjimai apie tautines šventes mokyklose ir ypač savitiesnius atvejus; visuomenės renginių ryšys ar atliepis jaunimo ugdymui; Kudirkos, Brazinskų nebaigtų bylų atbalsiai; Kalantos aukos sukaktis; jaunimui naudingų leidinių pasirodymai, knygų pristatymai, premijų įteikimai; moksleivių pasirodymai viešose programose, jaunimo org-jų tuo pusmeči vykdyti žymesni užmojai arba planuojami rytojui.

Panašias aktualybes įjungiant į pedagoginių rūpesčių pyne, būtų maždaug mokiniam pačiu patraukliausiu būdu pristatomas tautinis visuomeninis lavinimasis, jautrus susipažinimas su lietuvių gyva veikla ir uždaviniais svetur. Taip būtų ryškinamas ir tas skaudus santykis kovojančios išsivijos su tėvynę engiančiu okupantu. Tokiai kronikai paruošti, faktelius su-

rinkti, galėtų atsidėti kuris iš šv. Tarybos narių, t.y. asmuo, esąs arti prie daugumos įvykių lietuvių susitelkimo centre.

Pavasario numeryje priktų visuomet dėti ir mokyklinių skaitinių sąrašą — mokslo baigimo proga juk perkamos kultūrinės dovanos, o reikia, kad nebūtų tėvams ir mokytojams sunku apsispręsti, ieškant ir galvą sukanant. Ypač, kad dovanoms knygos teiktinos ne visiems mokiniams vienodos, o daug geriau — vis įvairios, skirtingos. Ir patiems gavėjams smalsiau, ir mūsų literatūra tuo būdu būtų pristatoma kaip turtingesnė, spalvingesnė, o ne biurokatiškai nuobodi, t.y. visiems ta pati, kaip kasdienis vadovėlis. Toks sąrašas daug vietos neužimtų, nes čia neįeitytų gausi mažųjų skaityba — jiems dovanos perkamos Kalėdoms, Vėlykoms, gimtadieniams. Taip pat atpultų daugelis knygų, kurių tuo metu nėra rinkoje, ir nereikėtų tėvams gaišti ieškant ir niekur nesurandant.

Jaunosios kartos švietimas yra mūsų visu širdingas rūpestis, todėl privalu visuomenei šiais reikalais atidžiau domėtis, darbų eigą sekti, leidinius skaityti — visur turėti savo nuomonę, o prireikus kokios paramos veiksmingiau teikti ją, neatsisakinėti.

DIRVOS NOVELĖS 1974 M. KONKURSAS Rankraščius įteikti iki 1974 m. birželio 15 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščių įteikti data: 1974 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nėra viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

TAUPYKITE DABAR

SANTAUPUS, PADETOS
IKI 10 DIENOS MĖNESIO
NEŠ NUOSIMČIUS NUO
MĖNESIO PIRMOS.

WE PAY HIGHEST RATES:
7¼% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)
6¼% — yr. Certificates (Min. \$1,000.00)

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

**Saint
Anthony
Savings**

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Programos dalyviai ir rengėjų bei svečių dalis A. Smetonos minėjime New Yorke, gegužės 12 d. Kultūros židinyje. Iš kairės: M. Razgaitis, P. Mačiulaitis, dr. A. Škėrys, A. Prižgintas, S. Abraitienė, R. Budrienė, J. Simutienė, M. Smetonaitė-Valušienė, D. Mongirdaitė-Richardson, A. Smetona, V. Abraitis, E. Čekienė, A. Simutis, dr. A. Butkus, J. Širusas, K. Bačauskas ir dail. J. Bagdonas prie jo sukurtą A. Smetonos portreto.

Prezidentas Antanas Smetona visą savo amžių ėjo Lietuvos keliu

Kun. Juozo Čekavičiaus pasakytą pamokslą santrauka š.m. gegužės 12 d. Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne, N.Y. minint Lietuvos prezidento A. Smetonos 100 m. gimimo ir 30 m. mirties sukaktis.

Mes, kurie gyvenome savo tėvynėje Laisvoje Lietuvoje, matėme ją žengiant pirmyn sykiu su kitomis Europos valstybėmis, stebėjome jos kultūrinius atsiekimus, mokėmės savo krašto mokyklose, laisvai išpažino tikėjimą. Visa tai mums paliko gražiausius atsiminimus.

Gal tada mes nespėjome nei pagalvoti, kokią didelę Dievo dovaną mes turime gyvendami laisvai savo krašte. Žmogus tik tada pajunta kokią vertybę jis prarado, kai netenka brangiausio turto.

Šiandien, šioje bažnyčioje mes meldžiamės už mūsų tautos pirmąjį vyrą, kuris visas savo jėgas atidavė savo kraštui ir vedė šalį į gražią ateitį. Mes meldžiamės šiandien už mūsų mirusį Prezidentą Smetoną.

Gal nesuklysiu sakdamas, kad buvęs mūsų Prezidentas A.A. Antanas Smetona visą savo amžių ėjo Lietuvos keliu. Dievo Apvaizda lėmė, kad jam teko ilgus metus būti vyriausybės viršūnėje ir vesti viso krašto reikalus. Kai nelaimės užgriuvo mūsų šalį, Prezidentas, skaudžiai pergyvenęs tautos tragediją. Pažvelkime arčiau į asmenį, kurio

Pianistas Antanas Smetona atlieka meninę akademijos dalį savo senelio Lietuvos prezidento A. Smetonos minėjime New Yorke.

vardą Lietuvos istorija kartos.

Mes savo krašte tada buvome laimingi. Džiaugėmės visa kuo. Bet, gal ne jokia kita lietuvių karta nepatyrė tiek daug kančių ir tėvynės nelaimių, kiek kad mūsų karta. Tamsiausios Lietuvos istorijoje dienos, nublunka prieš įvykius, kokius mes patys išgyvenome. Čia man prisimena Švento Rašto žo-

džiai, kuomet Išganytojas kalbėjo į savo apaštalus sakdamas: "Jei jus persekioja vienoje vietoje, bėkite į kitą". Tai žodžiai, kurie tinka mums išbėginti iš savo krašto.

Toliau didelę pagūdą mums tai švenčiausios Šeimos likimas. Tikrai Išganytojo gyvenimas buvo panašus mūsų laikams. Žiaurus Erodas ieško Vaikelio gyvybės. Šventoji Šeima bėga į svetimą Egipto kraštą ir patiria čia tremtinių vargus. Ta šventoji Šeima buvo tų laikų pabėgėliai. Tai jie buvo pirmieji išvietintieji. Jau tada šventoji Šeima buvo displaced persons. Jie buvo tų laikų DP.

Dievo Apvaizda leido, kad didelė mūsų tautos dalis pasitraukė iš krašto prieš savo norą.

Tas pats likimas lydėjo ir mūsų Prezidentą. Kai mirtinas pavojus atūžė iš rytų, tai mums pasirinkimo jau nebuvo. Todėl 1940 m. birželio 15 dieną, su savo šeima iš krašto pasitraukė ir mūsų Prezidentas Smetona. Vėliau, pasiekė Amerikos krantus ir pastoviai apsigyveno Clevelande. Čia įvyko tragedija. 1944 metais, sausio 9 dieną, gaisro metu žuvo Antanas Smetona, ilgametis Lietuvos Prezidentas. Ir čia prisimenu garsaus Amerikos generolo McArthur žodžius: seni kariai nemiršta, o tik paprastai pranyksta nuo kelio.

Šioje bažnyčioje meldžiamės šiandien, dėkodami Dievui, jog prieš 100 metų ši pasaulį išvydo didis lietuvis, publicistas, mokslininkas bei valstybininkas. Mes meldžiamės šiandien už Antano Smetonos sielą, prašydami jam Dievo gailestingumo.

Viešpatie, laimink visus lietuvius kur jie bebūtų. Su teik malonę, kad mūsų išvargusi Tėvynė atgautų laisvę ir Tave garbintų kaip visos žemės karalių. Palaiminta tauta kurios viešpats yra Dievas.

Garbingos atminties, buvęs mūsų Prezidentas Smetona gimė 1874 metų rugpjūčio 10 dieną – Užulėnyje, Ukmergės apskrityje. Baigęs Taujėnų mokyklą, vėliau siekė aukštųjų mokslų. Ir juos sekmingai užbaigęs, įsikūrė Vilniuje. Ir čia jis paskendo lietuviškų darbų baruose. Jaunas Smetona čia pasižymėjo kaip pirmasis lietuvis. Jis publicistas ir puikus lietuvių kalbos žinovas. Jis laikraščių redaktorius ir jų leidėjas. Čia jis rašytojas ir kalbėtojas. Delegatas ir užsienius. Organizacijų steigėjas ir įvairių konferencijų vedėjas.

Kai 1918 metų vasario 16 dieną Vilniuje, Lietuvių Taryba paskelbė Lietuvą, kaip nepriklausomą valstybę, Antanas Smetona ir čia buvo vienas iš aktyviųjų Tarybos narių, kurie pasirašė garsų Nepriklausomybės Aktą. Vėliau, 1919 m. balandžio 4 d. Valstybės taryba išrinko Smetoną pirmuoju Lietuvos Prezidentu. Po keleto pasikeitimų, vėliau Smetona vėl Lietuvos Prezidentas. Kol pagaliau pasaulio priešai užgniaužė mažų tautų laisvę.

Nepriklausomybės laikotarpyje mūsų Tėvynė pasiekė aukštą lygį valstybių tarpe. Atgimusi Lietuva sekė vakarų kultūras, papročius ir laikėsi krikščioniškų principų.

Visos krašte esančios religijos turėjo laisvę tą tikėjimą praktikuoti. Išskirtina pagarba buvo teikiama daugumos religijai, būtent Katalikų Bažnyčiai. Ir dėlto, visose aukštosiose, vidurinėse ir pradinėse mokyklose buvo dėstoma religija. Visi kape-lionai ir parapijų kunigai, algas gaudavo iš valstybės išdo. Jei Bažnyčios atstovai rengdavo religinius ar organizacinius kongresus, tai ten ir vyriausybės nariai sykiu dalyvavo. O neretai ir

PAVASARIO KONCERTAS BROCKTONE

Komp. Juliaus Gaidelio vedamas Brocktone šv. Kazimiero lietuvių parapijos solistais Daiva Mongirdaitė - Richardson ir Stasiu Liepu, š.m. gegužės 4 d. suruošė pavasario žiedų koncertą, Bostone.

Pirmoje koncerto dalyje choras padainavo 7 dainas. Iš jų trys dainos buvo su solo partijom, kurias atliko puikiai Jonas Grinkus, Vytautas Eikėnas ir Petras Radzevičius: 1) Malda už tėvynę - J. Gaidelio; 2) Tėviškės laukai - J. Gaidelio; 3) Žalia žolė - Liaudies daina; 4) Susitiktave norėčiau - žodžiai V. Spaupo, muz. J. Kavėko; 5) Grybai - įsijungė sol. V. Eikinas - Liaudies daina - harm. J. Gaidelio; 6) Karvelėli su solo P. Radzevičius - Č. Sasnauskio; 7) Partizanų maršas iš kantatos "Partizanų motinai", žodžiai J. Aisčio, muzika J. Gaidelio. Publikai nesiliaujant prašius - pakartojo. Solistė Daiva Mongirdaitė, akomp. S. Cibui puikiai padainavo ariją iš op. Kaukių balius - Verdi ir Madame Butterfly - G. Puccini. Publika išprašė bisą.

Antrą koncerto dalį akomp. J. Gaideliui pradėjo solistas Stasys Liepas padainuodamas dvi arijas. Vieną iš op. Figaro Vestuvės ir kitą iš op. Don Giovanni (šampano ariją) abi W.A. Mozarto. Publikai karštai plojant - pridėjo dar vieną.

Po arijų vėl į sceną įžengia choras. (Choristės iš baltai-juodų rūbų pasikeitusios į šviesius, kaip pavasaris). Galingai, laisvai su pasitikiėjimu nuskambėjo VI. Jakubėno "Prisikėlimas". Paskutiniu koncerto dalyku buvo St. Šimkaus "Atsisveikinimas su Tėvyne". Žodžiai A. Baranausko, muz. St. Šimkaus, šv. Kazimiero parapijos chorui pritaikė J. Gaidelis.

Kantata sentimentali, liaudiškomis melodijomis pralabanti i lietuvių širdį. Tai brolio lietuvių emigruojančio iš tėvynės jautrus atsisveikinimas su šeima, kaimynais, tėvyne. Atsisveikinamiam broliui St. Liepui baritonui nelengva partija, kurią pasigėrėtinai atliko. Seselė - solistė Daiva Mongirdaitė - sopranas švelniu balsu ir gražia laikysena jaudinančiai ir neatlaidžiai publiką laikė. Choras pasirodė, kaip gerai paruoštas, subrendęs vienas stipriai veikė i jautrias širdis. Akomp. jaunas sparčiai žengias muzikos keliais - Saulius Cibas.

Nuskambėjus paskutiniui akordui, publika atsistojusi karštai ir ilgai plojo išreikšdama užpelnytą padėką. Majestro Julius Gaidelis su džiaugsmo lengvu šypsniu veide lenkėsi publikai, dėkojo visam ansambliui.

Jau kelintus metus stebint šio choro pasirodymus šis koncertas, be abejo, buvo geriausias. Choristai susidainavę. Tai vadovo ir choristų darbo, neišsenkamos kantrybės vaisius.

Kad Brocktonas turi tokį chorą, kuris Nauj. Anglijoje liko pajėgiausiu yra didelis nuopelnas šv. Kazimiero liet. parapijos klebono Petro Šakalio. Prieš 4 m. tapęs

šios parapijos klebonu numatė, jog be gero lietuvių choro sunku bus išlaikyti, šiais pasimetimo laikais, lietuvių. Parsikvietė pajėgų muziką Julij Gaidelį vargonininku, sukvietė buvo choro dalyvius, o vadovas dar prijungė buv. savo choristus bostoniškius ir pradėjo darbą. Choras skaičiumi nedidelis, (rodosi yra balsingu, kurie tebėra tik stebėtojai) tačiau veržlus ir stiprus. Ne vien sekmadieniais 10 val. šv. Kazimiero parapijos. tikinčiuosius savo giesmėmis ir komp. Juliaus Gaidelio sukurtais lietuvių mišiniais pakelia iš kasdienybės, pasirodo televizijoje (7 kanal.) milijonams žiūrovų, aplanko ir kaimynines kolonijas. Džugu, kad dar yra pasiaukojančių lietuvių, kurie atsižada poilsio ir kantriai lanko repetitijas. Garbė ir padėka išbėgusiems lietuviui, kuris jam skirtą išeivijai uždavinį atlieka gerai.

Po programos vyko vaišės šokiai grojant 5 asm. orkestrui ir publikos su koncerto dalyviais gražus bendravimas, pasisėkio koncerto išpūdžiais pasidalinimas.

Muzikos ir dainos mylėtojų, tokio didingo koncerto metu, nepriimtinas prie apvalių stalų sėdėjimas. Eilėse sėdint mažiau trukdomas koncerto sekimas. Po būvini - vaišėms stalai buvo gražiai gėlėmis išpuošti, vaišės geros. Padėka choro valdybai, choristams, ypač ponios už vaišingumą.

E. Ribokienė

MECHANICAL—DRAFTSMAN
MINIMUM OF THREE TO FOUR YEARS EXPERIENCE
FABRICATION LAYOUT
MINIMUM OF 4 YEARS EXPERIENCE
Rate \$4.56 per hour plus incentive
Excellent personal and family benefits. Some overtime
Apply in person to: Industrial Relation Mr. Department
THE BLACK CLAWSON COMPANY
605 CLARK ST.
MIDDLETOWN, OHIO 45042
An Equal Opportunity Employer (40-43)

WANTED AT ONCE
FOR A METAL WORK PLANT
1ST CLASS
DIE SETTERS
Experienced DIE SETTER, for small Punch Presses
also
FOREMAN
Experienced to take charge of small Punch Press Department, Assembly line, Projection welders, etc.
Steady day shift. Paid fringes
Call 216-633-8680
(after 5 p.m. 216-867-7729) (40-42)

WOMAN
For general light housekeeping. 2 days per week. No small children. University Heights Area.
Call Mrs. Siegel after 6 p.m.
216-381-4986 (40-47)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
TOOL AND DIE MAKER
MACHINIST
Only experienced individual need apply. Must be familiar with operation of Bridgeport, lathe and all other standard machine shop tools. Should be capable of designing and building equipment for plant use. Must be able to work 2nd shift 3:30 to 12 without supervision. Will be responsible for maintenance of plant machinery and will be under the direction of the Engineering Supervisor. Fringe benefits available. Apply in person or call
Custom Trim Products, Inc.
4911 GRANT AVE.
CLEVELAND, OHIO 44125
216-441-4800 (38-40)

WANTED AT ONCE
SURFACE GRINDER HAND
Must be experienced in tool room work. High hourly rate. Paid hospitalization, profit sharing and many other benefits. Days.
MACHINE TOOLING INC.
7507 EXCHANGE ST.
CLEVELAND, OHIO
(CANAL INDUSTRIAL PARK) (36-42)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
ALL AROUND MACHINISTS
Must have job shop experience & be able to set up work from blue prints & close tolerance.
For all shifts
To Relocate to Baton Rouge La. If you are not accurate, fast & dependable, don't waste your time or ours. \$7.50 per hour. Hospitalization, steady work for qualified men, paid holidays & vacation. Ask for Mr. Cop 504-654-8261. (40-46)

Solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson atlieka meninę programą A. Smetonos minėjime New Yorke.

Antano Smetonos minėjime ponių komisija, sutikusį paimti atsakomybę vaizių svečiams parūpinimu. Iš kairės: E. Širusiene, M. Ulėnienė, T. Penikienė ir J. Gerdviliene.

JIS BUVO DIDELIS IR KILNUS ATLIKTAIS DARBAIS

**Dr. Antano Butkaus kalba Lietuvos Respublikos Prezidento
Antano Smetonos 100 metų gimimo ir 30 metų mirties
sukakčių minėjimo proga New Yorke 1974 m. gegužės 5 d.**

Esame atžalos prie Baltijos kranto augusio ir dabar sudaužyto medžio. Atžalos, kurios ir svetimoje žemėje išsikibusios, nori išlikti gyvos ir grįžti į savo žemę. Vienos – gyventi ir vaisių nešti, kitos – nors paskutinėms kelionės dienoms ir amžinam poilsiui sugrįžti.

Šiandien susirinkome pagerbti a.a. valstybės prezidento Antano Smetonos, mūsų laisvės ažuolo – per anksti nulaužto. Prisiminti jo nueitą garbingą tautinį, visuomeninį, kultūrinį ir valstybinį kelią.

Mano pareiga šiuo atveju Tamstoms priminti, o gal tiksliau, išryškinti keletą šio didžiojo vyro gyvenimo ir darbo momentų. Taip pat skaitau savo pareigą ne bendrybėmis kalbėti bei gražių žodžių ieškoti, bet kaip lietuvių tautos vaikui pridera, pasirėmus įvykiais ir patirtimi, liudyti tiesą.

Kas rūpestingai peržiūrėtų paskutiniuosius pereinamojo šimtmečio ir šio šimtmečio lietuvių tautos didesnius ir svarbesnius įvykius – tas visur sutiktų pagarbiai minint tautinį darbą dirbantį Antaną Smetoną.

Kada dar jaunuolis Antanas Smetona pradėjo visuomeniniame darbe reikštis, lietuviai tautiniai dar tik buvo pradėję atgyti, t.y. tautiškai sąmonėti. Tada po Basanavičiaus „Aušros“ didįjį darbą varė mūsų himno autorius Vincas Kudirka. Tada atėjo ir šviesios atminties kunigai – Maironis ir Vaižgantas. Atėjo tuomet ir Antanas Smetona.

Jei Vincas Kudirka daugiausia skatino tautos valią, ragindamas ją kelti ir stoti prie darbo, Maironis ir Vaižgantas žadino jos jausmus, jos kūrybinę galią ir meilę kraštui, tai Antanas Smetona veikė į jos protą, ugdydamas jos teisinę sąmonę – ją organizuodamas ir ruošdamas nepriklausomam gyvenimui.

Tebus leista man priminti kelis įvykius, vaizdžiai nusakančius Antano Smetonos asmens bruožus.

Mintaujos gimnazija. Joje tuo laikui mokosi apie 150 lietuvių. Gimnazijos vadovybė turi rusinimo planus. 1896 metais pradeda versti rytinę maldą kalbėti rusiškai. Lietuviai mokiniai, vado vaujami Antano Smetonos griežtai tam pasipriešina.

Dėl to 33 lietuviai, jų tarpe ir tos klasės mokinys Antanas Smetona iš gimnazijos pašalinti su vadinamu vilko bilietu, t.y. be teisės kurti į gimnaziją stoti. Šiandien tie įvykiai, kai žudoma ir tremiama tūkstančiais, gali atrodyti ne tokie dideli. Bet anais laikais – tai buvo įvykis, kurį kartojo visa sąmoningoji mūsų tauta ir tiems jaunuoliams reiškė didžiausias simpatijas. Štai Vincas Kudirka „Tėvynės Varpuose“ taip rašė: „Tas įvykis svarbus dviem atžvilgiais. Pirmia, jis valdžiai davė smūgį, nuo kurio ji negreit nurimo. Antra, vaikai – didvyriai, parodė tokį dvasios tvirtumą ir pasiaukojimo pavyzdį, gindami savo teises stiprina viltį, kad mūsų priauganti karta turės brolius, kurie neeis vargams vartuose žydyti. Teisybė, pasipriešinimą reikėjo atpirkti didelėmis aukomis, bet kokia graži idėja įsikūnijo be aukų?“ klausia Vincas Kudirka.

Tie iš gimnazijos pašalinti jaunuoliai, vadovaujami Antano Smetonos nenurimo. Jie nukeliavo net į Petrą pilį pas Švietimo ministerį senuką Delianovą ir savo tautinę bylą apgynė.

Antras įvykis atsitiko žymiai vėliau, kuomet Antanas Smetona, jau baigęs teisės mokslus dirbo Žemės Banke, Vilniuje. Jį, kaip lietuvi, skaudžiai ižeidė banko tarnautojas lenkas Zajančauskis. Už ižeidimą gavo antausį. Banko vadovybė abu pašalino iš darbo, tačiau A. Smetonos elgesys buvo pripažintas teisiu. Lenku iniciatyva Zajančauskis Smetonos atsiprašė ir vėl galėjo abu dirbti banke. Trečias įvykis, aprašytas arkivyskupo Pr. Karevičiaus, liečias A. Smetonos veiklą ginant lietuvių teises pirmojo pasaulinio karo, vokiečių okupacijos metu. Apaštalų sostui, pasaulio bažnyčiose, pradėjus organizuoti rinkliavą Lietuvai, okupacinė vokiečių valdžia sumanė toms aukoms skirstyti savotiškus komitetus, kuriems vadovautų vokiški apskričių viršininkai. Buvo tartasi Kaune vyskupo rūmuose. Vokiečiams nenusileidžiant buvo pakviestas iš Vilniaus Antanas Smetona. Jis vokiečiams drąsiai pareiškė: – Jei gu neleidžiama mums patiems sudaryti komitetą minėtoms aukoms dalinti,

tai jo malonę vyksupą prašom parašyti kardinolui Gaspariui, kad per jo rankas surinktų aukų Lietuvai iki karo pabaigos visiškai nesistų. Šis Lietuvos valstybės Tarybos pirmininko Antano Smetonos nusistatymas vokiečius paveikė ir generolas Hofmann, Antanui Smetonai pranešė, kad lietuviams leidžia patiems aukas pasidalyti.

Antanas Smetona, mokydamasis Mintaujoje priklauso slaptai lietuvių draugijai. Jis buvo dažnas kalbininko Jono Jablonskio namų svečias. Mokydamasis Petrapilyje buvo kelerius metus slaptos lietuvių studentų draugijos pirmininku.

Jis anksti pradėjo išitraukti ir į spaudos darbą. Jis anksti išėjo ir į lietuvių tautos teisių gynėjo darbą. Jis visa energija anksti pradėjo kovą už visišką lietuvių tautos laisvę. Todėl, kada mes minime šio didelio vyro darbų kelią, mes privolome visus tuos jo eitus žingsnius ir prisiminti bei juos įvertinti.

Vos spaudos laisvę atgavus (1904) Antanas Smetona drauge su Jonu Jablonskiu ir Povilu Višinskiu buvo pakviesti ir pirmojo lietuvių kalba „Vilniaus žinių“ dienraščio redakciją. Po to ji matome „Lietuvos Ūkininke“, „Vilnyje“, „Vaire“ ir kt. Tai ilgas ir svarus laikraštiniškas, redaktorius, drauge ir kūrėjas bei lietuvių tautinės linijos nustatytojo darbas.

Šioje vietoje man reikėtų atkreipti Tamstų dėmesį į Antaną Smetoną ne vien tik kaip spaudos darbininką, bet drauge besisielojantį mūsų gimtosios kalbos reikalais, mūsų tautinę kultūrą, mūsų dvasiniais turtais. Matome jį patį šiose srityse dirbantį ir kitus dirbti raginantį.

A. Smetona savo gyvenimo kelyje yra ypač daug sielojęs ir dirbęs Vilniaus kraštui, kur jo žodžiais tariant „lietuvių bei grėsė didžiausias pavojus“. Apie Vilnių jis taip sakė: „Čia išgalėjo ir sutvirtėjo senovės Lietuvos valstybė. Vilnius yra mums brangus dėl mūsų garsios praeities atsiminimų. Kiekvienas senovės paminklas, kiekvienas kalnelis, kiekvienas slėnis mums liūdnei primena kieno čia būta, kieno čia ginta mūsų šalis nuo vokiečių-kryžiečių ir nuo kitų priešų. Ir

Po oficialios minėjimo - akademijos dalies rengimo komiteto pirmininkas Jurgis Sirusas ir ALTS-gos pirm. Emilija Čekienė dėkoja dr. Antanui Butkui, iš Clevelando, už išsamių kruopščiai paruoštą paskaitą.

vargu ar rastume tokių lietuvių, kuris užlipęs ant Gedimino pilies kalno, šaltai žiūrėtų į jos griuvėsius, į pušimis apaugusias kalvas, į ranguojančią Nėrį ir į sriaunią Vileiką, Mickevičiaus apdainuotą“.

Lietuvos laisvės žygiui ir tautos kėlimui ir sąmoninimui, Antanas Smetona su mania ir gabiai naudojo plunksną ir gyvą žodį – visuomeninį darbą. Iki valstybės prezidento pareigų jis praėjo turiningą mokyklą. Paskutinią, kaip tik svarbieji tam pasiruošimui darbai buvo pirmininkavimas Lietuvių komitetui nuo karo nukentėjusiems šelpiti. Juk tas komitetas, greta tiesioginio darbo, ėmėsi ir politinio darbo. Jau 1916 metais Antanas Smetona su keliais kitais veikėjais lietuvių politikos reikalais lankėsi Šveicarijoje. Vykdomojo Komiteto iniciatyva 1917 metais rugsėjo mėnesį buvo sušaukta Vilniaus konferencija. Į prezidiumą buvo išrinktas ir jai pirmininkavo Antanas Smetona. Čia gimė ir Valstybės Taryba, kuriai Antanas Smetona pirmininkavo ir kuri paskelbė Lietuvos Valstybės Nepriklausomybės atstatymą.

Daugumas atsimename, kad Nepriklausomos valstybės atstatymas vyko labai sunkiose sąlygose. Tik idealizmas ir pasišventimas igalino tęsėti.

1918 m. lapkričio 11 d. buvo sudaryta laikinoji vyriausybė – pirmasis ministrų kabinetas. Vyriausybės sudarymo proga Valstybės Tarybos pirmininkas Antanas Smetona Tarybos posėdyje gausiai susirinkusiems iškilmingai pareiškė: „Lietuvai atėjo pati rimtoji valanda tapti vėl nepriklausoma, savanoriška šalis, kokia ji yra kitados buvusi. Kad mes jaučiamės esą visiškai arti tos senai visų lietuvių trokštamos laisvės, tai reikia padėkoti prakilniams mūsų tėvynės sūnams ir dukterims, savo vargingais darbais gaivintiems apmirusią Lietuvos dvasią. Jie vyko į tą laisvės idealą nepasakomai sunkiais keliais, išsižiūrėję į jį, kaip į šviesią, toli ir aukštai žvilgančią žvaigždę. Beieidami ten, jie ir galą gavo, bet patys žudomi, pramynę mums taką. Garbė jiems, tiems mūsų tėvynainiams“.

Sakykite, ar tai žodžiai tarti aną svarbią valandą, nebeturi tą pačią kilnią prasmę ir nūdien, mums, ilgesiu bežiūrintiems į anas mūsų pievų ir miškų lygumas ir brolius, praradusius laisvę?!

1918 metais gruodžio mėn. laikinoji Lietuvos vyriausybė turėjo pasitraukti iš

Vilniaus į Kauną. Antanas Smetona su Martynu Yču išvyko į Berlyną ieškoti Lietuvai paramos. Paramą paršė. Bet vėl prireikė keliauti į Skandinavijos valstybes: Švediją, Norvegiją ir Daniją. Iš šios kelionės Antanas Smetona grįžo 1919 metais, kovo mėn. Grįžtantį su laimėjimais Kauno geležinkelio stotyje pasitiko laikinosios vyriausybės nariai, Valstybės Tarybos nariai, dvasinė vyriausybė, kariuomenės vadovybė, visuomenės atstovai ir didelė žmonių minia. Jau tada geležinkelio stotyje jam buvo pareikšta, kad numatomas rinkti pirmuoju Lietuvos prezidentu. Ir šioj vietoj malonus klausytojau išidėmė, kad apie tą jo kelionę nepersemai kai kas keistai gudraudami teigė, – kad Antanas Smetona lyg tada jau buvo pabėgęs iš Lietuvos ir atgal grįžo.

Antanas Smetona valstybės prezidentu buvo išrinktas 1919 m. balandžio 4 d. Tose pareigose išbuvo iki 1920 m. birželio 13 d., kada savo pareigas perdavė Steigiamojo Seimo pirmininkui Aleksandrui Stulginskiui.

Antrą kartą Antanas Smetona į Valstybės prezidentu atėjo 1926 m. po žinomo įvykių, kada Lietuvos valstybėje buvo atsiradę daug negeistinių reiškinių. Prie valdžios vairo jam teko išbūti iki pat bolševikinės lavos pajudėjimo į Vakarus.

Lietuvos valstybė, trylika metų Prezidento Smetonos vadovaujama, visapusiškai sustiprėjo ir subrendo. Ir jei mes kalbame apie Lietuvos laimėjimus, tie laimėjimai yra kaip tik imami iš to laikotarpio. Tai nuopelnai visos mūsų kūrybinės tautos, tačiau drauge labai svarus įnašas ir tu, kurie sudarė sąlygas prasiškleisti naujųjų kūrybos žiedų laimėjimams.

Būna laikai, būna žmonės, būna papročiai, būna valdžios ir tautų vadai. Antanas Smetona sukūrė savaimingą, iš niekur kitur nepamėgdžiotą sistemą. Ta sistema atėjo, kada tautos ir valstybės santvarkoj atsirado pakrikimo žymių. Šios sistemos dėka, tauta susidrausmino. Jinai tautą paruošė tvarkingesniai galvojimui, darbui ir ateičiai. Nei kiek neabejoju, kad ta sukurtoji valdymo sistema nepasilikytų sustingusi vietoje ir metai – kiti mus būtų išvedę į tą pilnutinę ir tvarkingą demokratiją, apie kurią mes tiek daug vietoj ir kartais ne visai vietoj prikalbame. Deja, sovietinis teroras, atėjęs prieš tautos valią, viską sugriovė.

Antano Smetonos išmintingos politikos gairių dė-

ka mes neturime užsitraukę jokios tarptautinės ipotekos, kuri, vėl atstatant nepriklausomybę mums galėtų prireikti teisinti, įrodinėti ar apgailestauti. Su pasididžavimu galime tvirtinti, kad mūsų valstybės darbų balansas, tautinė ir tarptautinė prasme, bei jos sąžinė yra kristoliniai šviri. Mūsų santykiai net su mus skriaudusiais lenkais išsilaukė aukščiausiam korektiškumo ženkle. Juk kada lenkų tautai buvo įsmeigtas iš dviejų pusių kardas, Lietuva ištiesė lenkams pagalbos ranką. Valstybės prezidentas tada išlaikė reikiamą šaltumą ir Rusijos atžvilgiu, nors tada, karštesnieji ir priekaištavo, kodėl prezidentas nesiskubina į Vilnių. Štai Aleksandras Merkellis apie tą įvykį sako: „Grįžęs iš Vilniaus, kur dalyvavau perimant Napoleono rūmus, skirtus prezidentūrai, įkalbinėjau prezidentą vykti į Vilnių. Man prezidentas atsakė: „Jūs žinote kaip aš Vilnių myliu. Aš ten gražiausias savo gyvenimo dienas esu praleidęs, daugiausia nuveikęs Lietuvos laisvę, bet man nemiela Vilnius perimti iš savo tautos priešo rankos.“

Kuomet prezidentui Smetonai teko svarstyti rusų išeiktą ultimatumą, jis aiškiai pasisakė, kad reikia priešintis, nes laisvė aukų reikalauja, gi kuomet dauguma vyriausybės narių kitaip nutarė, tad prezidentas nusprendė iš krašto pasitraukti ir savo rankomis nedaryti jokio akto, kuris eitu prieš jo valią ir lietuvių tautos garbę.

Ir iš Lietuvos pasitraukęs nesusigundė vokiečių politiniais ėjimais, nes tvirtai buvo įsitikinęs, kad vokiečiai karą pralaimės. Jo akys nukrypo į JAV-bes, kuriose tikėjosi pagalbos pavergtai Lietuvai. Iš tos prezidento kietos, aiškos ir tvirtos linijos kiekvienas galime pasidaryti išvadą, kad tai buvo vyrras mokas suprasti dabartį ir žvelgti į tolumą. Tokie vyrai, kaip ir kiekvienas žmogus miršta kūnu, bet tautoje niekad nemiršta savo dvasia ir atliktais darbais!

Antanas Smetona buvo kultūrininkas, visuomenininkas, politikas ir valstybininkas. Visa gyvenimo kelią jis laikėsi dėsno: valstybės gerovė yra vyriausias įstatymas. Vykdamas šį įstatymą kartais reikėjo imtis ir tokių priemonių, kurios pavie-niems asmenims ar grupėms ir nepatiko.

Prieš 25 metus Clevelande, Lietuvių salėje kalbėjęs didelis Tautinės srovės (Nukelta į 6 psl.)

Prezidento Antano Smetonos 100 m. gimimo ir 30 m. mirties minėjime. Iš kairės: JAV LB centro vald. pirm. J. Gaila, LLK atstovas dr. B. Nemickas, Marija Smetonaite-Valušienė, gen. kons. A. Šimutis ir Vytautas Abraitis.

Marija Smetonaitė-Valušienė ir prezidento vaikaitis pianistas Antanas Smetona prie savo tėvo ir senelio portreto minint jo 100 m. gimimo ir 30 m. mirties sukaktis New Yorke.

JIS BUVO DIDELIS IR KILNUS...

(Atkelta iš 5 psl.)

veikėjas, amžinos atminties Antanas Olis, prezidentą Smetoną sulygino su JAV prez. Lincolnu, kuris dažnam tuomet atrodė kontroversinė asmenybė. Po eilės metų Lincolnas asmenybė geriau pradeda suprasti ir įvertinti. Tas pat darosi lietuvių tarpe ir su prezidentu Smetona. Chicagoje minint Antano Smetonos mirties dešimtmetį, Antanas Olis atsakė į prezidentui Smetonai pasitaikančius priekaištus: "Parodykit man žmogų, kuris neturi priešu, ir aš jums parodysiu žmogų be principu".

Dail. Viktoras Vizgirda prieš 20 metų Bostone, kalbėdamas apie mūsų minimą laisvės kelią, kuriam vadovavo prezidentas Smetona taip pasakė: "Kada Lietuva po ilgos vergijos atgavo nepriklausomybę, tai vėl nepaprastu gajumu suklebėjo meno ir mokslo gyvenimas. Per 20 metų iš kaimo bernelių ir piemenėlių mes išugdėme naują, gaivalingą inteligentų, menininkų ir mokslininkų kartą. Dabartiniai bolševikų okpuantai gali išžudyti šviesuomenę, užslopinti mūsų menininkus, bet jie negali sunaikinti tu vertybių, kurias tie žmonės sukūrė. Ne politinių partijų protokolai, bet visos mūsų tautos kūryba yra liudininkai, kokią pažangą lietuvių tauta padarė per Nepriklausomybės laikotarpį."

Anot mūsų poeto Kazio Binkio, Antanas Smetona buvo baigęs teisės mokslus, bet niekad negynė teismuose atskirų asmenų bylą. Jis visą gyvenimą gynė visos tautos bylą. Jis pateikė pasauliui nuskriaustos lietuvių tautos ieškinį ir jį laimėjo.

Šimtmetinė Antano Smetonos gimtadienio sukaktis mums yra brangi ir prasminga. Jo šakota, gili ir turiningai veikla Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metu šiandien mums labai artima ir pamokanti. Prasmingiausiai mes prezidentą Smetoną paminėsime ir pagerbsime, jeigu šią iškilmingą progą kiekvienas atskirai ir visi drauge pasirysime įgyvendinti jo anuomet

siektus idealus ir įjėgu mes savo veiksmuose ir visuomeniniuose santykiuose vadovausimės jo principu, būtent, lietuvių tautos gerovę laikysime savo vyriausiu įstatymu. Šio didelio žmogaus idealais ir jo šviesiu pavyzdžiu persiėmę mes daug pajėgiau išpildysime išeivijos lietuvių pagrindinius uždavinius.

Antanas Smetona anuometiniu laiku kėlė ir ugde lietuvių tautos sąmonę, įtikindamas jos protą ir sumaniai organizavo bei ruošė tautą nepriklausomybės gyvenimui.

Ant mūsų pečių kaip ir anuomet, šiandien gula sunki pareiga išlaikyti lietuvių ir ja samoningai uždegti mūsų jaunąsias kartas. Ši darbą dirbant ir mums nebeužtenka veikti vien į jaunųjų kartų jausmus bei akcentuoti vien tėvų protėvių žemės meilės pajautimą. Mes sutartinai pasekime prezidento Smetonos pavyzdžiu ir įtaigokime savo jaunųjų kartų protą, keldami ir ugdydami juose tautinės savigarbos pajautimą. Pavyzdžiais ir darbu įtikinkime jaunesnius, jog būti geru lietuviu yra ne tik garbė bet drauge ir asmeniškai nauda bei patogumas. Gi tautinės savigarbos jausmas pilna to žodžio prasme suprantas ir įgyvendintas, saivame jungs visų kartų lietuvių ir tuo pačiu puoselės jų bendradarbiavimą. Iš to išplauks solidaresnė visuomenė. Solidarumo, deja, šiuo metu mūsų labai stinga. Solidarumo siekdami, jo pirmiausiai reikalaujame iš savęs, savo draugų ir vienminčių. Antano Smetonos pramintas platus tautinis kelias šiandien yra mums ypatingai aktualus ir sektingas, nes jis, teisingai žengiamas, garantuotai išugdytų solidarią išeiviją. Joje neabejotinai pakiltų švietimo ir kultūrinės veiklos lygis, o per tai ir pastangos Lietuvai išlaisvinti.

Pabaigai noriu pacituoti savo artimo gimtinaičio ir vieno iš Vliko steigėjų bei ilgamečio jo nario, Balio Gaidžiūno, vieno mirties metų iškilnėse prie a.a. Antano Smetonos kapo pasakytus žodžius:

"Tu buvai didelis ir kilnus atliktais darbais. Nueitėji metai ir amžiai mus daugumą nupūs dulkėmis, bet Tu iškilsi aukščiau ir aukščiau, nes Tu vedei persekiojamą tautą į laisvę, ją vainikavai nepriklausomybe ir ją nuolat stiprinai. Padėk mums ir dabar, iš Anapus, vėl laimėti mūsų šventą laisvės kovą".

Dainuoti mano pašaukimas

Chicago Conservatory College, kurioje Vytautas Nakas bene trečius metus dėsto muzikologijos dalykus ir svietimas kalbas, š.m. balandžio 26 d. vakarą surengė jo, Nako, dainų ir arijų rečitalį (faculty recital). Konservatorijos vadovybė sudarė rečitalio programą, kaip yra tai jau iš seno praktikuojama tiek šioje, tiek kitose muzikos mokyklose. Publikos susirinko pilnutėlė Nelson Memorial Music klasė, jos apie pusę sudarė marquette-parkiečiai, antrąją dalį dainininko kolegos mokytojai, mokiniai ir kt. dainos mėlėtojai.

Programa, Vytautas Nakas, bosas, pradėjo 15-16 šimtmečių kompozitorių dainomis, originalėmis kalbomis. Šioms dainoms akompanavo W. Magnus (gitara) ir T. Richardson (senovišku klarinetu). Vėliau, E. A. Arias pianu akomponuojant, Vytautas sudainavo Franz Schubert, Carl Loewe ir Antonio C. Gomez arijas, kompozicijas. Šioji rečitalio dalis buvo bene iškilniausia atlikta. Toliau - A. Dargomyshsky ir Sergei Rachmaninov. Pabaigoje - Charles Ives, modernisto, trys dainos.

Auditorijai plojimais "reikalaujant", solistas nuotaikingai ir reikiama ekspresija padainavo amerikonišką liaudies dainą ir uždangai itin romantiškai nuskambėjo Antano Nako, solisto tėvo, naujai sukomponuota lietuvių liaudies daina: "Ulio, bitele, ulioj..."

Dainininkas Vytautas Nakas 1971 m. baigęs Indiano valstybinį universitetą, Bloomingtone MA (master of arts) laipsniu muzikologijoje ir dainavime. Bendrai dainai ir muzikai jis turi palinkimą iš prigimties. Penktuosius savo amžiaus metukus eidamas, jis jau "lankė" savo tėvo fortepiono klasę, namuose. Kelio likmetis būdamas, Vytautas, Antano Nako piano studijos mokinių koncertuose jau skambino didžiųjų pasaulio kompozitorių kūrinius drauge su tėvu dviem pianais...

Dainavimą, greta mokyklos klasių, Vytautas dar studijavo privačiai pas specialistus mokytojus, kaip Martha Lipton, buvusią Metropolitan operos solistę ir kt.

Studijų laikmety Bloomingtone, Vytautas Nakas yra laimėjęs keliais atvejais dainavimo varžybas. To pasekoje jis buvo pakviestas dainininku į valstybės išlaikomą Bloomingtono operos teatrą. Čia jis dainavo su pasisekimu eilėje spektaklių. Didesnes partijas jis dainavo šiose operose: Lucia di Lammermoor, La Boheme, Salome, Falstaf ir kitose. Neteko patirti, ar Vytautas yra studijavęs aktorius meną, bet jo užtikrintas laikymasis scenoje, judesiai ir ekspresija neabejotinai rodo jį turint neeilinius aktorius savumus.

Išskirtinai minėtinas Vytauto Nako sekmingas dalyvavimas studento nihilisto vaidmenyje operoje "Miskin". Šią operą sukūrė elektroninės muzikos kompozito-

no Smetonos kapo pasakytus žodžius:

"Tu buvai didelis ir kilnus atliktais darbais. Nueitėji metai ir amžiai mus daugumą nupūs dulkėmis, bet Tu iškilsi aukščiau ir aukščiau, nes Tu vedei persekiojamą tautą į laisvę, ją vainikavai nepriklausomybe ir ją nuolat stiprinai. Padėk mums ir dabar, iš Anapus, vėl laimėti mūsų šventą laisvės kovą".

Vytautas Nakas

rius Xenakis, specialiai televizijai. Operos libretas sudarytas pagal garsųjį Dostojevskio romaną "Idiot". Minėta televizinė opera buvo rodoma visoje Amerikoje.

Vytautas Nakas, 1971 m. grįžęs gyventi į Chicago, kaip jau minėta, dirba lektoriumi Chicago Conservatory College. Laisvalaikį pašvenčia tolesniam balso lavinimui. Pastaruoju metu šias studijas tęsia su JAV visuomenėje populiariu dainininku mūsų tautiečiu A. Voketaičiu. Priedo, randa laiko dalyvauti koncertuose, daugiausia lietuvių publikai. Trys jaunieji solistai: Nerija Linkevičiūtė, Bernardas Prapuolenis ir Vytautas Nakas yra koncertavę eilėje kolonijū. Antrajame Lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziume, 1973 m. Vytautas skaitė studiją apie M.K. Čiurlionį.

Savo metu mūsų iškilusis poetas ir dramaturgas Balys Sruga apie save yra išsitaręs - dainuoti mano pašaukimas... Manau turis teisę i Vytauto Nako, tik ne poeto, bet muziko ir vokalistos menininko, lūpas idėti tuos gražius žodžius - dainuoti mano pašaukimas!

Mečys Valiukėnas

KLEVO LAPO ŠALY

PRANYS ALŠENAS

Tautos Fondo mecenatui Stasiui Jagėlai Toronte įteikiamas padėkos raštas. Iš kairės: TF atstovybės Toronto apylinkės sekr. V. Montvilas, Stasys Jagėla, sekr. inf. reikalams J. Vaičiūnas ir pirm. A. Firavičius.

St. Dabkaus nuotrauka

Tūkstantinė Tautos Fondui

Š.m. gegužės 12 d. Stasys Jagėla, gyvenęs Toronte, Tautos fondo Toronto apylinkės atstovybės pirmininkui A. Firavičiui įteikė 1.000.00 dolerių čekį Tautos laisvinimo darbu remti.

Tūkstantinės dolerių suma, gauta iš vieno asmens ir vienu kartu - yra, bene, didžiausia auka, gauta ligi šiol šioje atstovybėje.

Stasys Jagėla, buvęs ilgametis Hydro darbininkas (tenai dirbęs per 20 metų), dabar - pensininkas, 68 metų amžiaus, yra labai didelis patriotas ir, be to, labai didelis medžiojimo ir žuklavimo sportu entuziastas. Tose srityse jis atletškai sveikas ir judrus.

Paskutiniu metu jam labai pelningai pasitaikė padaryti žemės ūkio transakcija. Pirkdami ir eilę metų turėta didoką žemės plotą jam pasisekė parduoti gerai uždirbant.

Dėl tos tad priežasties Stasys Jagėla ruošiasi išvy-

kai. Nori pakeliauti po Europą, o paskui - gal pasiekti džiunglių kraštų sritis medžiojimo tikslais.

Mielam Stasiui linkėtina sėkmės savo užmojuose ir tartina gili padėka, kad jis, gavęs progą užsidirbti nemažą sumą pinigų, nežvelgia vien tik į savo asmeninius reikalus bei malonumus, bet neužmiršta ir kilnių tautinių reikalų rėmimo.

MAIRONIO MOKYKLAI 25 METAI

Toronto lietuvių šeštadieninė Maironio vardo mokykla š.m. gegužės 11 ir 12 d.d. atšventė savo gyvavimo dvidešimt penkerių metų sukaktį. Ta proga išleido didoką leidinį - knygą, 276 psl. apimties, su daugybe iliustracijų. Leidinį redagavo redaktinė komisija, susidedanti iš: J. Andriulio, Ramutės Birgelytės, Stefos Bubelienės, Birutės Čepaitienės, Rūtos Čepaitytės, sesers - vienuolės Dailios Keblinskaitės, Irenos Meiklejohn, P. Murausko, L. Nakrošienės, kun. J. Staškevičiaus ir Reginos Ulbienės.

Minėjimo išvakarėse, gegužės 11, Prisikėlimo parapijos parodų salėje įvyko bendra vakarienė, su sveikinimais, menine dalimi ir svečių apdovanojimu neseniai iš spaudos išėjusiu leidiniu. Mokyklos vedėjas J. Andriulis perskaitė apdovanojamų sąrašą, kuris susidėjo iš 75 asmenų. Aukštųjų svečių tarpe buvo vysk. V. Brizgys, Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, KLB Krašto v-bos pirm. inž. E. Čuplinskas ir kt.

Rytojaus dieną, gegužės 12, Prisikėlimo par. salėje įvyko Motinos dienos minėjimas ir Maironio mokyklos bei Lituanistinio seminaro absolventams pažymėjimų įteikimas.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMAN BURŠTEIN

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

WANTED EXPERIENCED AUTOMATIC SCREW MACHINE TURET LATHE SET UP MEN & OPERATORS Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Steady work, days. MODERN SCREW PRODUCTS CO. 2307 N. 9th St. Louis, Mo. 314-231-7337 (38-44)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED BULLARD REPAIRMAN FOR 1ST, 2ND and 3RD SHIFT Must be experienced in Bullard repair and set-up and have own tools. Excellent wages and benefits. MILLER INDUSTRIAL PRODUCTS 229 FRANCIS ST JACKSON, MICH. 49201 (38-41)

STRUCTURAL STEEL FITTERS BURNERS WELDERS Certified intershielld experienced KILROY STRUCTURAL STEEL CO. 8500 Union Ave. Cleveland, Ohio (216) 488-3000 (36-40)

JAV LB centro valdybos pirm. Juozas Gaila, ALTS-gos pirm. Emilija Čekienė ir JAV LB New Yorko Apygardos pirm. Aleksandras Vakselis A. Smetonos minėjimo - akademijos pertraukos metu dalinasi įspūdžiais.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

KALANTOS MINĖJIMAS CLEVELANDE

Vliko paskelbtą 1974 gegužės 12-18 Romo Kalantos savaitę Clevelando Alto skyriaus naujoji valdyba nutarė paminėti jai skirtu laiku. Tad minėjimas įvyko gegužės 16, ketvirtadienį, nes nebuvo rasta kita laisva diena.

Minėjimui pasirinkta naujosios lietuvių parapijos artumoj esanti Liurdo šventovė, ir reikia pastebėti, kad pasirinkimas buvo vykęs — vieta nuostabi graži, tinkanti susikaupiti, įgalinanti suplanuotą degančių žvakių procesiją ir kt. Minėjimo programoj buvo įrašytas toks jo tikslas: "Romas Kalanta mirė, kad tėvynės meilės liepsnos giliau įdegtų mūsų širdyse meilę ir ištikimybę Dievui ir Tėvų žemei". Mišias aukojo kun. Kęstutis Žemaitis. Jų metu susikaupimo minčių paskaitė Danutė Sušinskaitė, Roma Balytė, živilė Klorytė ir Daiva Bielinytė. Lekcijas ir mišių maldas skaitė Remigijus Belzinskas. Giesmėms vadovavo taip pat jaunimas. Tai prasminga: už Lietuvos laisvę mirusį jaunuolį visų pirma minėjo pats jaunimas.

Po pamaldų išsitiesė degančių žvakių procesija į Liurdo grota prie Dievo Motinos statulos. Joj dalyvavo apie pusantro šimto asmenų, tiek iš jaunimo, tiek iš vyresniųjų. Sustatytos ir paliktos degančios žvakės liudijo, kad ir mūsų širdys dega ta liepsna, kuri gaivina pavergtosios tautos vaikų širdis. Clevelando miesto taryba paskelbė specialią R. Kalantos proklamaciją. Minėjimo programą parengė Ingrida Bublienė, iškilming vadovavo Alto skyriaus pirm. A. Rukšėnas ir Liet. Bendruomenės apylinkės pirm. J. Malskis.

St. B.

• **ALT S-gos Clevelando** skyriaus susirinkimas š. m. gegužės 19 d. Lietuvių Namuose, jei ir nebuvo gausus, bet darbingas.

Buvo išklausyta valdybos pranešimai apie nuveiktus darbus ir finansinį stovį.

Susirinkimas priėmė pranešimus ir išreiškė J. Moc-

ALT S-gos Clevelando skyriaus susirinkime š. m. gegužės 19 d. buvo išrinkta nauja valdyba. Stovi iš kairės: K. Karalis, pirm. dr. A. Butkus, V. Benokraitis, E. Jakulienė, J. Mockus, V. Stuogis ir St. Astrauskas.

kaus vadovaujamai valdybai padėką. Senajai valdybai nesutikus toliau pasilikti į naują valdybą išrinkti septyni asmenys, kurie po susirinkimo savo pirmame posėdy pasiskirstė pareigomis sekančiais: pirmininkas dr. A. Butkus, vicepirmininkai J. Mockus ir S. Astrauskas, sekretorius K. Karalis, išdininkas V. Stuogis ir nariai E. Jakulienė ir V. Benokraitis.

Revizijos komisija perrinkta ta pati: F. Mackus, J. Budrienė ir Ig. Stankus. Susirinkimui pirmininkavo K. Karalis ir sekretoriavo F. Mackus.

• **Kardinolas J. Mindzen-**ty, laisvės kovotojas prieš komunizmą, atvyks į Clevelandą gegužės 25 d.

10 val. ryto Clevelando meras ir vengrų komitetas jį pasitiks prie Ohio greitkelio 9-to išvažiavimo ir su garbės palyda atvyks į miesto rotušę, kur 11 val. ryto įvyks oficialus kardinolo sutikimas, o 12 val. rotundoje kardinolas pasirodys visų tautų atstovams.

Gegužės 26 d. 3 v. p. p. šv. Jono katedroje kardinolas atnašaus šv. Mišias ir 6 val. vak. konvencijų salėje įvyks kardinolui pagerbti banketas.

• **V. s. Antanas Saulaitis,** LSS Tarybos pirmininkas, praeitą penktadienį lankėsi Clevelande ir dalyvavo skautininkų draugovės, skautininkų ramovės ir ASS iškilmingoje sueigoje.

Ta proga aplankė Dirvą, Tėvynės Garsų radiją, kultūrinius darželius ir mauzoliejų, kur palaidotas prezidentas Antanas Smetona.

Šia proga v. s. A. Saulaitis prašė perduoti padėką visiems clevelandiečiams už paramą, kurią skautai ir skautės patyrė praeitais metais ruošdami jubiliejinę

stovyklą netoli Clevelando. Jis pabrėžė, kad lietuvių skautijos didžiausias uždavinys yra išlaikyti jaunimą tautinės bendruomenės plotmėje, ugdant jaunulyje lietuvišką asmenybę, ir tuo pagelbiant lietuvių tautai šiuose labai sunkiuose laikuose.

• **Superior Savings** praneša, kad gegužės 25 d. įstaiga bus uždaryta, tad prašo visus įstaigų lankytojus bankines operacijas atlikti prieš gegužės 25 d.

KAPŲ LANKYMO TVARKA

Clevelando Ramovėnai yra įvedę paprotį, kapų lankymo dieną aplankyti mirusių skyriaus narių kapus.

Tą dieną mirusiųjų artimieji lanko kapines, gėlėmis papuošia mirusiųjų kapus, prisimena maldoje.

LVS "Ramovės" Clevelando Skyriaus Valdyba skelbia mirusiųjų Ramovės narių minėjimo tvarką.

Šeštadienį, gegužės 25 dieną, 3 val. p. p. renkama si prie Naujos parapijos bažnyčios, iš ten vykstama į kapines, prie kiekvieno mirusiojo bus įsmeigta tautinė vėliavėlė.

Sekmadienį, gegužės 26 d. tuojau po lietuviškų pamaldų, vykstama į mauzoliejų, prie prezidento A. Smetonos kapo, bus padėtas vainikas, kartu su Tautinės Sąjungos Clevelando skyriumi.

Pirmadienį, gegužės 27 dieną, visi ramovėnai renkasi 8 val. 30 min. prie šv. Jurgio bažnyčios. Šv. Mišios 9 val.

Visi mirusieji bus prisiminti užgesinant kiekvieno mirusiojo ramovėno žvakutę.

Po to dalyvaujame bendruose pusryčiuose su Amerikos veteranais.

Visi ramovėnai ir mirusiųjų giminės kviečiami dalyvauti.

LVS "Ramovė" Clevelando Sk. Valdyba

• Tėvai, kurie norėtų savo vaikus įjungti į skautų eiles, prašomi kreiptis į ps. J. Pažemį 946-8998, ps. G. Puškorių 486-8613 ir sk. v. A. Nagevičių 845-4954. Pilnų tunto skautai šią vasarą stovykląs Wasagoje, Kanadoje, rugpiūčio 4-18 d.

• **Akrone** vyšnių žydėjimo iškilmių metu gegužės 15-19 vyko parada, įvairūs konkursai ir parodos. Birutės d-jos narės H. Lucas, B. Matulionienė ir M. Janavičienė Marshall's krautuvės viename lange įrengė lietuviškos tautodailės parodėlę, kuri kėlė susidomėjimą praeiviuose.

PASAULIO FUTBOLO RUNGTYNĖS ARENOJE...

Nuo birželio 13 iki liepos 7 d. V. Vokietijoje vyks pasaulinės futbolo rungtynės, kurios bus natūraliose spalvose perduotos per satelitą TV ekranuose 45 JAV miestuose.

Clevelande išimtiną teisę rodyti gavo Arena, kur bus įrengtas didelis ekranas ir žiūrovai galės stebėti tiesiog rungtynes, lyg būtų tuo metu Vokietijoje.

Pirmosios jaudinančios rungtynės birželio 13 d. įvyks tarp Brazilijos ir Jugoslavijos. Nepraleiskite progos pamatyti rungtynes.

Liepos 7 d. bus perduotos rungtynių finalas. Apsirūpinkite bilietais iš anksto Arenoje, 3717 Euclid Ave., tel. 361-3706.

• **Pranas Neimanas** buvo sunkiai sužeistas darbovietėje — N. Y. Central geležinkelio dirbtuvėse.

KUNIGO KIJAUSKO PASKAITA

Gegužės 25 d. 7 v.v. Liet. Namų apatinėje salėje kun. Kijausko paskaita. Po paskaitos smagi vakaronė su dainomis ir kavute. Ateities klubas kviečia visą Clevelando visuomenę ypač jaunimą. Auka 1 dol., o jaunimui veltui.

• **Apdraudos** reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Brick, 2 family 5x5 with two large bedrooms and 1/2 bath on third floor—2 car brick garage \$44,500 East 185 St. & Lake Shore Blvd. area. Selling to settle Estate. Shown by appointments: 2:30 to 5:00 p. m. Call 481-5502; 6:00 to 8:00 p. m. Call 481-7565.

• **Perkant ar parduodant namus,** prašome kreiptis pas Čipkus Reaity, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 25 D. 7 v.v. Lietuvių Namuose kun. G. Kijausko paskaita.

GEGUŽĖS 26 D. Naujosios parapijos Klebono kun. J. Angelaičio jubiliejus.

BIRŽELIO 2 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas.

BIRŽELIO 9 D. Lietuvių Namuose 4 v.p.p. Clevelando šaulių kuopos susirinkimas.

BIRŽELIO 23 D. Pensininkų klubo Joninės.

BIRŽELIO 30 D. Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos gegužinė.

LIEPOS 14 D. L.V.S. Ramovės Clevelando skyriaus gegužinė. Lake Shore East Park Club.

RUGSEJO 7 D. Birutėčių parengimas.

SPALIO 5 D. Šeštasis abiturientų pristatymo balius Liet. Namuose.

SPALIO 12 D. Dirvos balius Lietuvių Namų salėje.

GRUODŽIO 8 D. 4 v.p.p. Lietuvių Namuose Vytauto Puškoriaus piano rečitalis. Rengia Ateities klubas.

Greitesniam pašto korespondencijos gavimui, Dirva pašte išsinuomavo pašto dėžutę — P. O. Box 03206, tad siųsdami Dirvai laiškus, korespondencijas ar pinigus, adresuokite:

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

• **Cuyahoga Community College** prezidentu paskirtas dr. Nolen M. Ellison iš Seattle, Wash., ir pareigas pradės eiti nuo liepos 1 d. Buvęs prezidentas dr. Charles E. Chapman gavo paskyrimą į Kaliforniją.

Registracija į CCC vasaros kursą pradėta gegužės 13 d. ir mokslo klasėse prasidės birželio 24 d. Dėl smulkesnių informacijų, registracijos formų ir kt. susisiekite telefonu su Eastern — 464-3535, Metro — 241-5365 ir Western — 845-4000

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus. Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

★
Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★
Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★
Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiądienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRĄ DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

OHIO EMPLOYER HAS IMMEDIATE NEEDS FOR EXPERIENCED

MOULD—MOLD MAKERS
MACHINISTS
MACHINE SET UP MEN

AND
GLASS BLOWERS
GLASS CUTTERS
GATHERERS
PRESSERS
BIT BOYS

Union wages and steady employment for experienced workers.

Apply Call or write to: Personnel Mgr.

INTERPACE TIFFIN GLASS CO.

P. O. Box 667, Tiffin, Ohio 44883

Call 419-447-5315 between 8:30 to 12 noon & 1 to 5 P.M.

An Equal Opportunity Employer

LSS Tarybos pirmininkas v.s. Antanas Saulaitis, apsilankęs Dirvoje, svečių knygoje įrašo Dirvai linkėjimus stiprėti ir ilgai laikytis mūsų visų kovoj už gerą spaudą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

A.A. INŽ. KOSTAS GORODECKIS

Š.m. balandžio 4 po ilgos ir sunkios ligos, Venezueloje, Caracas ligoninėje, mirė diplm. statybos inžinierius Kostas Gorodeckis, eidamas savo 72 gyvenimo metus. Giliame skausme bei nuliūdime liko žmona Nina, duktė dr. Marina Tarulienė ir vaikaitis.

Velionis buvo gimęs 1902 m. Rusijoje. Revoliucijos metu pakliuvo Bulgarijoni, kur 1924 m. baigė gimnaziją ir tais pačiais metais grįžo pas tėvus Lietuvon.

1925 metais įstojo Lietuvos Universitetą į Technikos-Statybos fakultetą, bet dėl susidėjusių aplinkybių, studijas laikinai turėjo nutraukti, pradėdamas dirbti savo pamėgtoje statybos srityje. Nuo 1926 iki 1931 metų dirbo kaip įvairių statybų vedėjas pas stambesnius Kauno rangovus. Nuo 1931 Krašto aps. m-jė karo butų valdyboje. 1938-1938 statybų vedėjas Žemės ūkio Banko statomosios, Klaipėdos miesto valdininku butų kolonijos. 1939 vadovauja 'Miesto' naujosios Kauno miesto skerdyklos statybai. Be to buvo suplanavęs bei vadovavęs daugeliui čia neišvartytų smulkesnės paskirties statyboms bei įrengimams.

1932 m. vedė Niną Engle-raitę ir 1937 metais susilaukė dukters Marinos, kuri šiuo metu profesoriauja Simon Bolivar Universitete, Caracas mieste.

1941 metais a.a. Kostas Gorodeckis apvainikuoja savo daugelio metų svajones ir patirtį Vytauto Didžiojo Universiteto diplomu, kai po diplm. statybos inžinierius.

1944 m. rugpjūčio mėn. pasitraukia į Vakarus ir nuo tada velionis pradeda naują gyvenimo tarpinį, kaip vadovas, planuotojas įvairiose UNRRA bei IRO vadovaujamose institucijose bei įmonėse.

1950 m. atvyksta Venezuelon ir tais pačiais metais įsijungia aktyvion tarnybon Estado Aragua gubernatūros statybos ir technikos skyriuje, Maracay. Bet ir čia darbštusis Kostas pamažu kyla savo pamėgtosios profesijos pažangos laiptais aukštyn: braižytojas, topografas, projektuo-tojas, didžiųjų valstijos (estado) statybų prižiūrėtojas, planuotojas bei vykdytojas. Už sąžiningą pareigų atlikimą bei darbštumą inž. K. Gorodeckis visų gubernatorių bei kitų bendradarbių buvo labai gerbiamas ir įvertinamas, ko pasekoje apdovanojamas padėkos diplomu ir specialia 'plakete' su valstybinio herbu.

1968 metais dėl pablogėjusios sveikatos, pasitraukia iš tarnybos ir kaip Venezuelos pilietis – valstybės tarnautojas išeina valdiškon pensijon.

Velionis buvo labai malonaus būdo ir nuoširdžiai užjaudęs kiekvieną savo artimą. Nevienam tautiečiui su malonumu yra padėjęs iš-

A.A. K. Gorodeckis

spręsti pasitaikančias technines problemas ypač statybų srityje.

Tad ir nenuostabu, kad velionies karstas skendo vainikuose – ypač nuo jo buv. bendradarbių - venezueliečių.

Mielas Kostai, ilsėkis ramybėje Viešpaties prieglobstyje, svetingoje Venezuelos žemėje, kurios gyventojų gerbūviui Tu tiek daug davėi.

V. Venckus

SESELIŲ SODYBOJE PUTNAM, CONN. LAUKIAM SVETČIAI

Kambariai erdvūs, saulėti, naujai atremontuoti. Maistas geras ir gaminamas lietuviškais papročiais. Maloni aplinka. Paplūdimai už 4-7 mylių, puikus pušinėlis. Kainos visiems prieinamos. Prašome pranešti iš anksto: Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260, tel. (203) 928-5828.

AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATORS
Needed to complete recent expansion program. Positions available for day and afternoon shifts.
NEW PLANT
MODERN EQUIPMENT
MIST CONTROL
UNIFORMS
PROFIT SHARING
INCENTIVE PROGRAM
LIFE INSURANCE
HEALTH INSURANCE
WAGE SCALE FROM \$5.20 PER HR. TO \$6.80 PER HR.
Excellent working conditions
Apply at
LINCOLN PARK SCREW PRODUCTS
13201 Hancock Dr., Taylor, Mi. 313-287-3810 (40-42)

STEEL PLATE FABRICATORS

Experienced as combination filter and/or steel plate fabricator. Must know how to read blueprints and be able to perform some welding. Close tolerance work. Wage based on experience. Contact Mr. Stan Chapman at

314-739-6682
CUSTOM FOOD TANKS, INC.

2501 ADIE RD.
MARYLAND HTS., MO. 63043 (40-42)

WANTED EXPERIENCED
UPHOLSTERERS
PAD-UP
TRIMMERS
WOOD MACHINE OPERATORS
(Should be knowledgeable in set up equipment as well as basic machines)
FURNITURE REPAIRMAN
with touch up experience
Steady work.
Apply in person
BIANCO MFG. CO.
1449 South 39
St. Louis, Mo. (40-42)

A. A. JONUI ŽURAUSKUI

mirus, jo žmonai ALINAI ŽURAUSKIENEI, seseriai BRONEI JANUŠKEVICIENEI ir kitiems artimiesiems giliai užuojautą reiškiamo

Marija Valiukėnienė
ir
Delija Valiukėnaitė

Los Angeles

SV. KAZIMIERO
ŠEŠTADIENINEI
MOKYKLAI 25 METAI

1949 m. rudenį kun. prel. J. Kučingio pastangomis prie šv. Kazimiero parapijos buvo įkurta sekmadieninė lituanistinė mokykla, kuri vėliau pradėjo dirbti šeštadieniais ir iš čia jos vardas. Pradžią buvo ne tik sunki, bet varginga, tikra vargo mokykla. Jos pamokos vyko mažuose rūsyje esančiuose kambariuose. Tačiau metams bėgant, mokykla augo kiekybe ir kokybe. Šiuo metu mokykla naudoja gražiomis reguliarios mokyklos patalpomis. Veikia 2 darželiai, 10 skyrių ir mokytojų kursai. 1974 m. ją lanko 160 mokinių.

Si reikšminga ir graži sukaktis bus iškilmingai paminėta birželio 9 dieną kartu su šių metų mokslo metų užbaigimu. Pradžią 12:30 val. į šią iškilnę kviečiami visi dalyvauti, o ypačiai tie, kurie tą mokyklą lankė ir prie jos išlaikymo prisidėjo. Tai progai paminėti yra leidžiamas specialus leidinėlis, kurį paruošė Ignas Medžiukas, buv. ilgametis šios mokyklos vedėjas ir mokytojas.

• Aloyzo Barono naują prozos knygą "Šilko tinklai" (\$4.50) ir Julijos Švabaitės poezijos rinkinį "Septyni saulės patekėjimai" (\$3.50) neseniai išėjo iš spaudos. Kreipkitės pas platintojus, arba užsisakykite tiesiog Ateities leidykloje, 17869 Goldwin, Southfield, Mich. 48075.

GERA ŽŪKLĖ

Buvęs clevelandietis Vytautas Mozoliauskas, dabar ramiai leidžias pensininko dienas Floridoje, mėgsta žvejoti Atlante. Štai kokias žuvis jis pagavo ties Pilipavičių ir Dirsų moteliu Atlante ir jomis buvo pavaisinti balandžio 28 d. links-mavakary Palm Beach Lietuvių klubo nariai.

Palm Beach Lietuvių Klubas posėdžiavo palmių pavėsyje... Klubas paskutiniu metu pasidarė veikliausia ir gyviausia lietuviška organizacija Floridoje. Į klubą įsijungia naujais nariais atvyksta į šį kraštą nuolatiniame apsigyvenimui lietuviai. Nuotraukoje sėdi iš kairės: E. Dirsiene, kun. A. Bielskis, A. Biliūnienė. Stovi: V. Mozoliauskas, V. Biliūnas, pirm. J. Daugėla, V. Tomkus ir St. Balčiūnas.

Nuoširdaus Dirvos rėmėjo ir Vilties šimtiniųko dr. Vytauto Dargio stalas. Iš kairės: p. Dargienė, dr. Mažeika ir ponis, dr. V. Dargis, p. Bagdonienė ir dr. Bagdonas.

ŠAUNUS PAVASARIO BALIUS CHICAGOJE

Daugiau negu pusantro šimto dalyvių, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus narių ir jų bičiulių bei artimųjų, turėjo malonų vakarą pavasario baliuje, balandžio 27 d., lietuvių Tautinių Namų pastogėje.

Trumpu sveikinimo žodžiu vakaro programą pradėjo Petras Bučas, skyriaus valdybos pirmininkas. Aktorė Eglė Vilutienė programą vedė toliau. Džiugiu sakiniu ji pristatė balius dalyviams solistę Janiną Šalnienę ir iškviėtę ją dainuoti. Salė solistę sutiko šiltais katutėmis. Ji, Manigirdo Motekaičio pianu palydima, nuotaikingai padainavo tris dainas: S. Romberg, Mielas, mielas; Giedrės Gudauskienės, Ar ateisi? ir J. Offenbach, Lėlių arija iš Hofmano pasakų. Kiekvienos dainos kolaratūrinis bangavimas, darnus išpildymas iššaukė klausytojų pasigėrėjimą ir plojimus.

Koncerto pertraukėlės metu publiką apstulbino aktorė Eglė Vilutienė, pareikšdama norinti paskaityti paskaitą apie Žemės ūkio Akademiją, Dotnuvoje! Ir pasidėjusi Lietuvių Enciklopedijos porą tomų, pradėjo tą temą "moksliškai vystyti"... Nelauktąją paskaitininkę nutraukė telefono skambutis ir čia pat jai į sceną atneštas telefono aparatas. Skambino josios bičiulė, buvusi chigagietė, o nūn gyvenanti "kažkur už Chicago" ir panorusi susigaudyti žinias apie paskutinį lietuvių operos spektaklį!... Eglė meistraiškai čia pat aiškino visus anąją dominančius klausimus. Daugiau ją domino operoje dalyvavusi publika, moterų apranga, iš vaizda, puošmenos (kiekviena turėjusi nemažiau keturių apyrankių...), negu pati opera, nes pati "opera, kaip opera!" ... buvusi. Dialogas taip vykusiai buvo perteikiamas, tokiu sąmojumi taikliai perpintas, kad dažnas klausytojų įžiūrėjo vyks-

Sol Janina Šalnienė atliekant meninę programą pavasario baliuje. Jai akompanavo M. Motekaitis.

K. Pocius nuotrauka

me save ar savą kaimyną ir visi skardenosi juokais. Dialogą baigusi, Eglė apgailėta jos numatytos paskaitos negalėjusi šį vakarą paskaityti ir pažadėjo tai atlikti kita proga, gal kitą metų "mūsų pavasario baliuje"... (Dialogo autorė, berods, rašytoja Danutė Bindokienė?)

Koncerto antroje dalyje solistė Janina Šalnienė padainavo Robert Schuman, Svajonę ir H. Bishop, Vyturėlio dainą. O plojimams nesibaigiant, bisui padainavo V. Kuprevičiaus, Lakštingalos giesmę. Solistė ir aktorė apdovanotos gėlių puokštėmis ir šiltais triukšmingais padėkos plojimais.

Dalis svečių prie Jono Savicko jaunimo stalo. Iš kairės: Rimas ir Irena Karaliūnaitė, Albina ir Jonas Savickai ir Regina Didžbalienė.

K. Pocius nuotrauka

ALTS-gos Chicagos skyriaus valdyba su ponėmis prie laimės šulinio. Iš kairės: pirm. P. Bučas, aktorė E. Vilutienė – vakaro programos vedėja, p. Butienė, p.p. Kremeriai, E. Valiukėnienė ir V. Linkevičienė.

K. Pocius nuotrauka

Teikiama šilta vakarienė, gerai ir skoningai Lietuvių Tautinių Namų šeimininkės O. Paulienės paruošta ir vikriai grakščių patarnautojų į stalus išnešiojama. Stalai meniškai papuošti tik ką pražystančiomis šimulių sodo obelų šakutėmis ir laukų gėlėmis. Scenoje susigrupuoja jaunų muzikantų moksleivių-studentų orkestras. Jo sąstate: Irena Mažeikaitė, Aidis Kožica, Liutauras Dargis, Rimas Kožica ir Jonas Salna, jr. Orkestras jau darnus penketukas, gerokai pažengęs, skaitant ir nuo jo krikštynų dienos lygio. Dažną orkestro melodiją lydėjo Irenos ar net viso penketuko daina.

Šokių metu itin greitai laiku vakaro dalyviams išplatinti ženklukai, gavusius laiminguosius vedę prie dovanų skobnių... Gražiu humoru buvo praves-tos dvejys varžytinės, vadovaujant V. Mažeikai ir V. Dargiui, o nugalėtojais išėjusiems K. Simuliui ir Ar. V. Dargis.

Šio viso nuotaikingo ir malonaus vakaro rengėjai, darbščiosios bitelės – šimėtinė skyriaus valdyba: Petras Bučas, Kazys Šimulis, Veronika Lenkevičienė, Eleonora Valiukėnienė ir Oskaras Kremeris bei jų kvietiniai talkininkai-ės. (mv)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

ELECTRICIANS

Fully qualified journeyman to inspect, repair, install and wire AC and DC apparatus, devices, circuits, of any voltage for plant maintenance. High hourly rate, rotating shift. Many fringe benefits.

Apply in person
UNITED STATES STEEL CENTRAL FURNACES
2650 Broadway
Lorraine, Ohio
An Equal Opportunity Employer (30-45)

JOURNEYMEN TRUCK MECHANICS

Starting rate: \$5.63 per hour and up. Plus cost of living. Unlimited overtime. Comprehensive fringe benefits. For full details write or call
JACK HOAGLIN (517) 629-2141
Manager of Employee Services
Albion Malleable Division HAYES-ALBION CORP.
ALBION, MICHIGAN
An Equal Opportunity Employer (36-39)